UWAGA! Programy TV na cały tydzień

Głos znad Niemna

Pismo Związku Polaków na Białorusi • Rok wydania IV • 4-10 stycznia 1993 r. • nr 1 (35)

Bronisława Pawluć

Nowy Rok

Zasypane śniegiem drogi. Leci biały puch
Dzisiaj w sercu mało trwogi - odpoczywa duch.

Opasana niby wstęgą
Ziemia w szary mrok,
A za nowym widnokręgiem
Idzie - Nowy Rok...

Starodawnym obyczajem, jak jest stary świat
Ludzie cieszą się, nawzajem życzą długich lat,
Życzą zdrowia i radości i sukcesów moc.
Białe łoże ziemi ściele Noworoczna Noc.

Na gałązkach koronkowych drzemie biały sen...
Niech nad ziemią zatrwożoną będzie spokój ten.

Wielka ziemia się odsłania
w księżycowy świat
Ja się wszystkim nisko kłaniam
Aż do śnieżnych płyt.
Do rodzinnej ziemi wielkiej,
Co u naszych nóg.
Zdrowia! I od biedy wszelkiej
Niech nas broni Bóg!

Sankt-Petersburg

Nowy Rok - to przypływ wiary i nadziei. Na pomyślność, odrodzenie polskości, prawdziwą demokrację, wzajemne zrozumienie i pojednanie ludzi.

Dziś po raz pierwszy pismo ZPB ukazuje się jako tygodnik. Cóż, na razie jest skromny, ale - co najważniejsze - własny, bliski, cenny. Jego narodziny odbywają się w bólach i mało klarownej sytuacji. Rząd RB zadeklarował udzielenie dotacji na 1993 rok, ale dotychczas nie mamy wiążącej decyzji w tej sprawie. Jesteśmy wdzięczni za pierwsze kwoty na dofinansowanie "Głosu znad Niemna" w minionym roku, ale były one 10-krotnie mniejsze, niż nasze najskromniejsze potrzeby (sam papier kosztował 1,5 mln rb).

Mimo ogromnych trudności ofiarny zespół redakcyjny czyni wszystko, by "Głos" był pismem bliskim sercu każdego Polaka. Bardzo cieszy nas fakt, że na 1993 r. wpłynęła już prenumerata od około 7,5 tys. wiernych czytelników. To zobowiązuje nas wszystkich! Gdyby każdy z nich zwerbował jeszcze trzech abonentów, to nakład "Głosu" sięgałby 30 tys. egzemplarzy.

Mniejszość rosyjska na Białorusi ma do dyspozycji wiele tytułów gazet i czasopism; natomiast tak liczna mniejszość polska - bardzo mało. Stosunek rządu białoruskiego do naszych prasowych potrzeb jest dotąd niezrozumiały. Tymczasem - na zasadach wzajemności - "Głos" powinien być dotowany tak samo, jak białostocka "Niwa" (z pełną rekompensatą kosztów wydawania).

Na progu nowego roku wyrażam przekonanie, że wszystkie problemy zostaną rozwiązane pomyślnie. Niezawodnym Czytelnikom "Głosu znad Niemna" życzę dużo szczęścia.

Tadeusz Gawin - prezes ZPB

Rys. R. Dalkiewicz

Post-scriptum

Kiedy stary rok spada w cembrowiny studni, a nowy rodzi się pod słońcem skąpany w porannej mgle - nadchodzi czas podsumowań, zadumy, refleksji. Atrament nocy wywabia jasność brzasku, gwiazdy rozpływają się w bezkresnej przestrzeni, linie dnia kreślą swe rozkojarzone figury, wraca puls ziemi, miary czasu i oczu, cała jaskrawość dnia i bogactwo barw nieprzemijających.

Bierzesz ołówek kariery do ręki, obok stawiasz liczydła życia, probierz dobra i zła, wagę uczynków, szablony ocen. Na kartce rysujesz obrazy minionego roku. Jakże często będą to pajace, lub karykatury - postacie bez pełnych wymiarów i atrybutów duchowych. Niestety, są jakieś płaskie, skrzywione, puste w środku, bez wyrazu, ciepła, subtelności natury, pozbawione jędrnych marzeń.

Tak, człowiek nie jest tylko podmiotem anatomii i fizjologii, szczeblem w drabince gatunków, ogniwem w łańcuchu życia, jednym z rozdziałów biochemii. W tej pozornie zwykłej konstrukcji tkwi całe inkrustowane wnętrze - rozum i dusza, nasze bogactwo i wielkość, nasz immanentny obowiązek panowania nad światem. Kto postrzega jedynie zarys szkieletu, zbiór tkanek i organów, ich funkcje czysto biologiczne, proste zrośnięcie ze środowiskiem - ten widzi tylko powłokę kruchego bytu, który przemija i znika szybko w czeluściach wszechświata. Dostrzega tylko iskierkę, która błyśnie i gaśnie.

Tymczasem my jesteśmy chlebem i solą, czasem i przestrzenią, światłem i ogniem, wodą i ziemią, ciałem i duchem. Jesteśmy tym, co nosi wartość nieprzemijającą, skarbcem wiary i nadziei, teraźniejszością i perspektywą.

M. Suchożebrski

Nowe władze "Wspólnoty Polskiej"

Niedawno odbyło się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Stowarzyszenia "Wspólnota Polska". Po udzieleniu absolutorium ustępującej Radzie Krajowej wniesiono poprawki do statutu i dokonano wyboru władz. W bezpośrednich wyborach powołano prezesa Stowarzyszenia - został nim ponownie prof. Andrzej Stelmachowski. Dokonano również wyboru Rady Krajowej w składzie 29 osób i przyjęto uchwałę programową.

Następnego dnia odbyło się pierwsze posiedzenie Rady Krajowej, na którym powierzono funkcje wiceprzewodniczących Rady Krajowej: ks. bpowi Zygmuntowi Kamińskiemu (Płock) i prof. Aleksandrowi Koji (Kraków). Zgodnie z przyjętym statutem dokonano wyboru Zarządu Krajowego w składzie:

Prezes - prof. **Andrzej Stelmachowski.**

Wiceprezesi Zarządu - **Józef Bobrowski** i **Andrzej Chodkiewicz.**

Skarbnik - **Elżbieta Stróżczyk.**

Sekretarz - **Alicja Walczyk.**

Członkowie Zarządu - **Ryszard Brykowski** i **Krystyna Gąsowska.**

Od Redakcji

***Drodzy Czytelnicy!** Już minął rok od chwili, gdy nasze pismo rozpoczęło swą działalność w nowych warunkach - w systemie prenumeraty. W tym okresie wzrosły jego popularność i autorytet wśród czytelników, o czym wymownie świadczą listy, których otrzymaliśmy około pół tysiąca nie tylko z obszaru Republiki, lecz i spoza jej granic. Tematami najbardziej interesującymi czytelników są; przeszłość ziemi rodzinnej, odkłamywanie historii, odrodzenie języka i kultury oraz sprawy dnia codziennego.*

Listy stanowią niezbędną więź Redakcji z Wami, są moralnym wsparciem i wskazówką w naszej działalności. W ciągu tych miesięcy ukształtowało się grono osób, regularnie współpracujących z nami. Są między nimi: J. Waszkiewicz z Mińska, T. Malewicz, J. Gniadek z Grodna. H. Stybaniewicz i M. Sulima z Brześcia, P. Ściepuro ze Słonima, F. Roztworowski z Wołkowyska, D. Krupica i A. Siemionow z Lidy, B. Pawluć z St.-Petersburga, H. Fomiczewski z Woronowa, W. Kowzan z Oszmiany i wielu, wielu innych. Im wszystkim składamy najserdeczniejsze podziękowania za ofiarną i bezinteresowną współpracę.

Na początku ubiegłego roku ogłosiliśmy konkurs literacki, w którym udział wzięli: Fabian Roztworowski, Stanisława Kochocka, Leokadia Komaiszko, Maria Sulima, Michał Nowicki. Ich materiały zostały opublikowane na łamach "Głosu".

Uczestników konkursu, których prace zostały wydrukowane, prosimy o zgłoszenie się do redakcji osobiście lub przez upoważnione osoby celem odebrania nagród książkowych.

Drodzy Czytelnicy!

Na nowy rok mamy nowe koncepcje i założenia, dotyczące zarówno terminów ukazywania się pisma, jak również jego kształtu i treści. Dlatego prosimy o nadsyłanie własnych opinii o materiałach już opublikowanych oraz propozycji na przyszłość.

Bardzo liczymy na dalszą współpracę i Waszą pomoc w prasowej działalności.

Z okazji Nowego Roku składamy wszystkim Czytelnikom najserdeczniejsze życzenia sukcesów twórczych i niezawodnej współpracy z pismem ZPB.

Zespół Redakcyjny

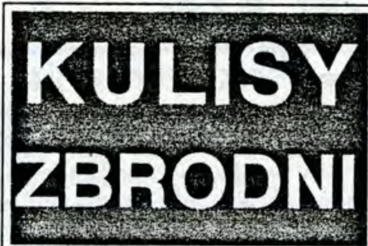
Tajemnice rosyjskich archiwów

Nie tak dawno prasa informowała o przekazaniu rządowi polskiemu przez prezydenta Rosji Borysa Jelcyna dokumentów dotyczących sprawy Katynia. Zdawałoby się, że w ciągu wielu powojennych lat ta była zbadana przez historyków wystarczająco szczegółowo. Już 10 lat temu dr. Zdzisław Jagodziński z Londynu w swojej bibliografii katyńskiej naliczył ponad 500 publikacji.

Jednakże po przekazaniu przez rzecznika prasowego prezydenta L. Wałęsy kserokopii rosyjskich dokumentów dyrektorowi Instytutu Studiów Politycznych PAN prof. Edmundowi Wnuka-Lipińskiemu, historyków polskich spotkało pewne zaskoczenie. Okazało się, że archiwa rosyjskie w ciągu więcej niż pół wieku potrafiły przechować w tajemnicy podstawowe aspekty sprawy, a mianowicie: inicjatorów, przyczyny i prawdziwy wymiar zbrodni.

- Pierwszy i podstawowy aspekt, który wywołał zaskoczenie - mówi jeden ze współautorów książki, powstałej na podstawie badania tych dokumentów, dr. Tomasz Strzembosz - to poznanie prawdziwego sprawcy. Okazało się, że decyzja o wymordowaniu tysięcy jeńców wojennych została podjęta nie przez Berię, Woroszyłowa, czy nawet samego Stalina, ale przez całe Biuro Polityczne KC KPZR na jego zwykłym, formalnym posiedzeniu.

Dokumenty zawierają również bardzo ciekawy referat Berii, który podaje dokładne liczby więzionych. Jak wynika z niego, poza niespełna 15 tysiącami oficerów polskich znajdujących się w łagrach w Kozielsku, Ostaszkowie i Starobielsku, w obozach dla internowanych na terytorium dawnej Polski, czyli Zachodniej

Białorusi i Zachodniej Ukrainy więziono jeszcze prawie 18 tysięcy przedstawicieli inteligencji, policjantów, KOPistów, księży. Referat zawiera też uwagę kierownictwa NKWD, że ponad 11 tysięcy spośród wymienionych osób, to ludzie "nie reformowalni"; w przypadku odzyskania wolności stanowiliby zagrożenie dla Związku Radzieckiego. Dokument podaje, że 95 proc. z nich stanowią Polacy, a według popełnionego przez nich "przestępstwa" szereguje ich w ten sposób: 5 tysięcy konspiratorów, 6 tysięcy nielegalnych uciekinierów przez granice oraz kilkuset "szpiegów".

Jak wynika z listu, skierowanego do Chruszczowa w 1959 roku przez ówczesnego szefa KGB, liczbę rozstrzelanych oficerów polskich szacuje się na 14,5 tysiąca osób, a pozostałych więźniów, zlikwidowanych na terenie dawnej Polski, na 7,3 tysiąca. Faktem zupełnie zaskakującym dla historyków było poznanie prawdziwej liczby zamordowanych jeńców: nie 15 tys. lecz około 21 tysięcy.

- Na podstawie listy, która stanowi otoczkę tajnej teczki prezydenta Rosji, można wywnioskować, że z treścią dokumentów byli zapoznani wszyscy kolejni pierwsi sekretarze KC: Chruszczow, Breżniew, Andropow itd. - mówi dr. T. Strzembosz. - Ciekawy jest fakt, że nie ma na niej nazwiska Gorbaczowa. Tymczasem Jelcyn w wywiadzie dla telewizji polskiej zarzucił mu świadome ukrywanie tajnych dokumentów. Jak powiedział później Gorbaczow: "Obydwaj z Borysem Jelcynem zapoznaliśmy się z tymi dokumentami w grudniu zeszłego roku".

Podobne wypowiedzi prowadzą do wniosku, że przekazanie tajemnic archiwalnych Polsce nie przypomina - niestety - aktu na rzecz odzyskania prawdy historycznej, lecz stanowi element walki na arenie politycznej Rosji.

L.M.

Baranowicze

KLUB POLSKI

"Klub Polski" Związku Polaków na Białorusi działa w Baranowiczach. Należy do niego ok. 100 osób spośród dwudziestotysięcznej społeczności polskiej z miasta i okolicznych wsi (Nowa Mysz, Leśna, Tartaki, Brzozówka, Darewo, Litwa, Iszkołdź, Kroszyn).

Klub, korzystający z wynajmowanych pomieszczeń, służy wszystkim pokoleniom: do niedzielnego przedszkola przychodzą matki z dziećmi, szkołę sobotnio-niedzielną ukończyło w 1992 roku 370 dzieci; na pogawędki i koncerty przychodzą licznie starsi - świadkowie historii.

Dzięki ofiarności rodaków z kraju Klub wyposażony jest w bibliotekę, wideotekę, czasopisma i podręczniki. Od czasu do czasu organizowane są wycieczki do miejsc związanych z historią i kulturą narodową, z postaciami Mickiewicza, Kościuszki, Rejtana, Radziwiłłów. Tutaj koncertują często dwa istniejące przy Stowarzyszeniu chóry: dziecięcy i dorosłych; oba z repertuarem polskim.

W 1992 roku "Klub Polski" podpisał umowę o współpracy ze Stołecznym Towarzystwem Oświatowym, bardzo pomocnym w rozwijaniu szkolnictwa polskiego.

Największym problemem dla działaczy z Baranowicz jest - podjęta heroicznym wysiłkiem - budowa Domu Polskiego. Zaprojektował go Aleksander Fidczyk, oczywiście społecznie. Fundamenty Domu są już gotowe - trwa zbiórka funduszy na dokończenie budowy. Za naszym pośrednictwem "Klub Polski" apeluje do zamożniejszych społeczności polskich - może dołożą swe cegiełki?

Korespondencję prosimy kierować pod adresem: **TERESA SIELIWOŃCZYK, prezes Zarządu "Klubu Polskiego" - 225320 Baranowicze, ul. Komsomolska 46, Białoruś.**

Kropla dziegciu w garncu miodu

Duży - na ogół pozytywny - rozgłos miała niedawna wizyta Premier RP Hanny Suchockiej na Białorusi. Jednakże nie wszyscy jednakowo ustosunkowali się do tego ważnego wydarzenia, czego przykładem może być próba wzniecenia wrzawy w dzienniku "Izwiestija" przez M. Jusina, interpretującego na swój sposób niektóre wypowiedzi Pani Premier. Właściwie nie ma w tym nic dziwnego. Powszechnie wiadomo, że dla niektórych kół w Rosji (i nie tylko tam) nie po myśli są demokratyczne przemiany na Białorusi, podążającej ku prawdziwej suwerenności. Przeżytek w postaci choroby o nazwie "syndrom starszego brata" nadal pokutuje w tych kołach...

Nie wiadomo natomiast do jakiego "syndromu" należy zaliczyć to, co zostało wydrukowane przez kolegów w grodzieńskiej gazecie "Pagonia" nr 13, (1992 r.) M. Mikołajczyk - autor artykułu "Wieczorowa wizyta w Grodnie" rzetelnie i dokładnie opisuje spotkanie Hanny Suchockiej z miejscowymi Polakami w grodzieńskim teatrze; z należytym szacunkiem i kurtuazją wypowiada się o Pani Premier.

Wszystko byłoby dobrze, gdyby... nie końcówka artykułu, gdzie czytamy: "...Poraziła mnie atmosfera panująca tego wieczoru na sali teatru obwodowego. Po raz pierwszy miałem możność być na zebraniu, gdy sala była wypełniona przez miejscowych Polaków. Siedziałem i czułem się nieswojo z powodu ich złości w stosunku do młodej białoruskiej państwowości. Zawsze myślałem, że ojczyzna u nas jest jedna - Białoruś, bez względu na przynależność narodową. A u tych ludzi odczuwało się jedynie pragnienie, by tu jak najszybciej była Polska..."

Co mogą sądzić o tej wypowiedzi osoby obecne w ów wieczór na sali? Myślę, że tego nie da się określić inaczej jak fantastyczne wręcz urojenie autora, wybryk złośliwości i złej woli, wyssane z palca pomówienia. Czyżby dla autora czas zatrzymał się w okresie lat czterdziestych? Pora już zrozumieć, że istnieją takie pojęcia, jak Ojczyzna (Białoruś) i Macierz (Polska) dla Polaków zamieszkałych na Białorusi. Natomiast dla Białorusinów żyjących w Polsce te pojęcia są odwrotne.

Spontaniczna reakcja sali na pytania, które kierowano pod adresem Pani Premier, dobitnie świadczy o tym, że miejscowym Polakom nie jest obojętne w jakim kierunku potoczą się dalsze losy młodego państwa białoruskiego, w którym rodząca się demokracja natrafia na bariery ze strony niektórych urzędników o mentalności ukształtowanej w okresie totalitaryzmu.

Jeszcze raz możemy stwierdzić, że droga do prawdziwej, cywilizowanej demokracji prowadzi przez ciernie.

J.D.

Nowości z ZPB

Z inicjatywy mińskiego Miejskiego Oddziału ZPB został zorganizowany koncert zespołów polonijnych: studenckiego, dziecięcego oraz trio "Rumianek" pod kierownictwem Haliny Romejko.

Na koncercie byli obecni: ambasador RP prof. Elżbieta Smułkowa, konsul generalny Krzysztof Dłużewski, przedstawiciel amerykańskiego Funduszu "SOROSa" na Białorusi, zajmującego się pomocą na rzecz mniejszości narodowych - Elizabeth Smidly, członkowie Zjednoczenia Szlachty Białoruskiej oraz stowarzyszeń kulturalno-oświatowych.

* * *

W dniach obchodów Wszystkich Świętych, na zamówienie członków ZPB, w kościele p.w. Podwyższenia Świętego Krzyża w Mińsku została odprawiona msza św. w intencji ofiar zamordowanych w łagrach, obozach i więzieniach w czasach masowych represji. W uroczystości udział wzięli m.in. polscy dyplomaci: ambasador RP prof. Elżbieta Smułkowa, pierwszy sekretarz ambasady - Marek Gołkowski oraz prezes Oddziału ZPB - Tadeusz Tarasiewicz i członkowie Zarządu Głównego.

Po mszy zebrani uczcili pamięć poległych w Kuropatach poprzez złożenie wieńców i kwiatów.

W imieniu rządu RP pod krzyżem polskim i krzyżem upamiętniającym poległych Białorusinów wieńce złożyła ambasador RP prof. Elżbieta Smułkowa.

* * *

Od kilku lat trwa współpraca między Miejskim Oddziałem ZPB w Grodnie oraz Towarzystwem Przyjaciół Grodna i Wilna w Ełku. Jej owocem są spotkania rodaków na różnych płaszczyznach: kulturalnej, gospodarczej, towarzyskiej.

- Cieszę się, że mogę wspomagać działalność Towarzystwa - mówi dyrektor Domu Kultury w Ełku, Jarosław Frańczuk. - Drzwi naszego Domu są otwarte dla zespołów, zebrań i wystaw. Miłym gościem jest zawsze wspaniały zespół ZPB "Echo Grodna".

Niedawno z wielką przyjemnością gościliśmy polskich malarzy z Białorusi; zapoznaliśmy się z ich twórczością, zorganizowaliśmy wspólną wystawę. Mamy nadzieję, że te kontakty będą rozwijały się nadal i owocowały dla obopólnej korzyści.

Nasze Towarzystwo wydaje swoją gazetę, która śledzi również wydarzenia w ZPB dzięki informacjom z "Głosu znad Niemna".

Pani Alicjo

DZIĘKUJEMY!

Związek Polaków na Białorusi odwiedziła delegacja Stowarzyszenia "Wspólnota Polska": wicedyrektor - Alicja Walczyk i pełnomocnik do spraw inwestycyjnych - inż. Tomasz Audytowski. Przedmiotem rozmów w Zarządzie Głównym ZPB była budowa lokali dla instytucji polskich na Białorusi.

W ciągu kilku dni przedstawiciele "Wspólnoty" pokonali setki kilometrów, by odwiedzić wszystkie miejscowości, gdzie trwa bądź szykuje się budowa Domów Polaka. Pani Alicja Walczyk wizytowała Baranowicze, Nieśwież, Lidę i Szczuczyn, by zapoznać się ze stanem prac budowlanych, uzgodnić dokumentację, pomóc w rozstrzyganiu licznych problemów technicznych.

Zgodnie z koncepcją programową, opracowaną przez ZPB i "Wspólnotę Polską" nowopowstające lokale mają pełnić funkcje nie tylko kulturalno-oświatowe, ale i gospodarcze, które będą źródłem ich utrzymania. W związku z tym w Domach Polaka są zaplanowane miejsca dla niedużych hoteli, kawiarenek, sklepów, punktów usługowych.

Tempo budowy w Grodnie wskazuje, że w styczniu ewentualnie w lutym Dom na rogu ulic Dzierżyńskiego i 17 Września otworzy podwoje dla swoich lokatorów.

Tym razem przyjazd wicedyrektora "Wspólnoty" został uwieńczony przekazaniem cennych darów dla ośrodków polskich na Białorusi: świetnie wydanych książek i kalendarzy dla dzieci z klas polskich, literatury klasycznej, albumów i kaset z nagraniami kolęd polskich.

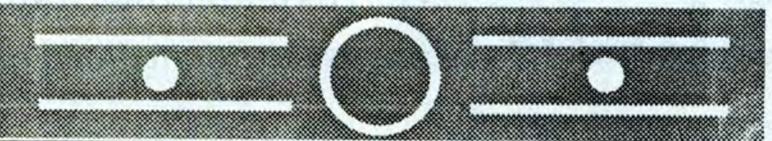
Wspaniałe, wielotomowe słowniki języka polskiego oraz inne dary, które mają wspomagać pracę redakcji "Głosu" - są cennymi prezentami "na gwiazdkę".

Doceniając olbrzymi wkład Stowarzyszenia i jego pracowników w pomoc dla Polaków na Białorusi, wyrażamy serdeczne podziękowanie.

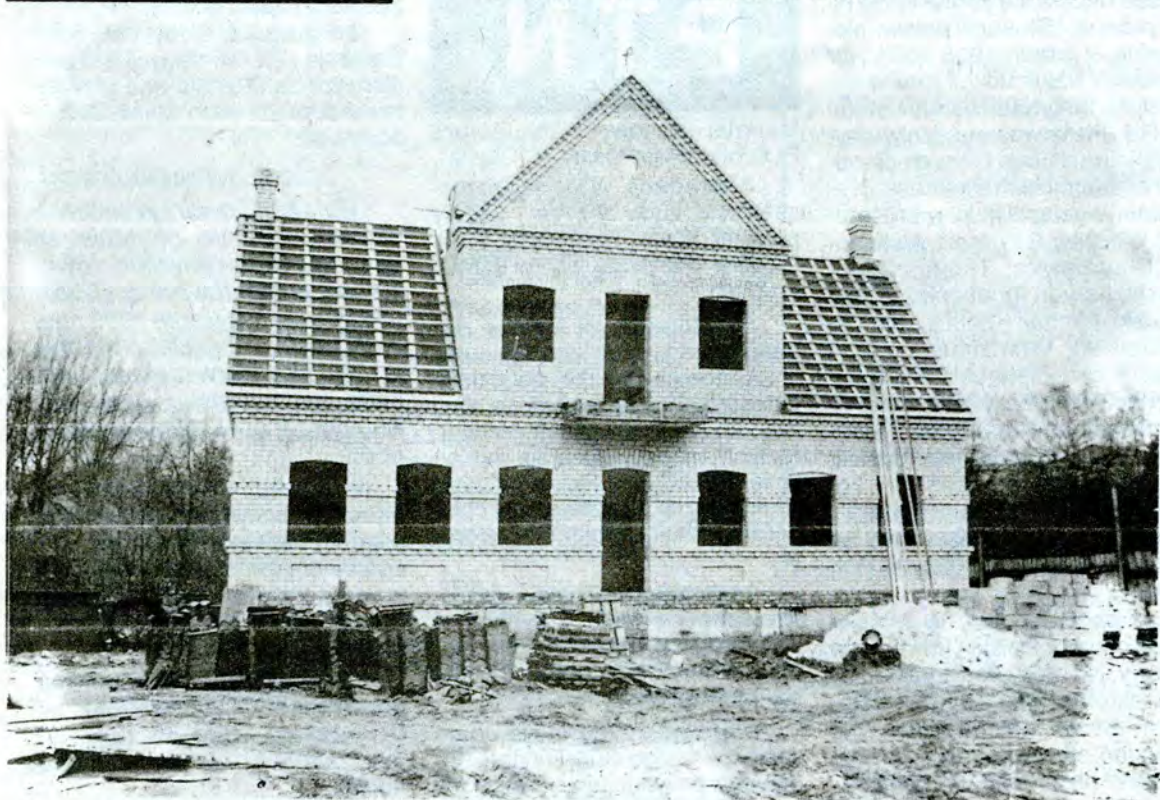
Laura Michajlik

Jak w prawdziwym polskim domu

Budowa Domu Polaka w Grodnie

1.01.93 r. - Uroczystość Świętej Bożej Rodzicielki Maryi.

6.01.93 r. - Uroczystość Objawienia Pańskiego (Trzech Króli).

KALENDARZ KATOLICKI

Święto to jest obchodzone zamiast Święta Macierzyństwa Maryi, pierwotnie przypadającego 11 X, które ustanowił papież Pius XI w 1931 r., jako pamiątkę 1500-letniej rocznicy soboru w Europie. Właśnie w Efezie w 431 roku ustanowiono dogmat, czyli prawdę wiary - Boskiego Macierzyństwa.

Od dawna Nowy Rok - ostatni dzień oktawy świąt Bożego Narodzenia - poświęcony był Maryi jako tej, która dała życie Jezusowi. Mówią o tym teksty starych formularzy liturgicznych. Najnowsza reforma kalendarza w roku 1969, szanując te tradycje, wprowadziła to święto jako uroczystość, nadając mu rangę święta pierwszej klasy. Wśród rozlicznych określeń, jakie Maria posiada, Boża Rodzicielka jest tytułem najwyższym.

"Narodzenie człowieka znajduje zawsze najgłębsze swe echo w Matce - i dlatego też ten ostatni dzień oktawy Bożego Narodzenia, a zarazem pierwszy Nowego Roku poświęcony jest Matce Syna Bożego.

Chcielibyśmy na wszystkich ludzi rozciągnąć to Macierzyństwo... Chcielibyśmy tym Macierzyństwem osłonić każdego człowieka i całą ludzkość przed wszelkim złem".

JAN PAWEŁ II

* * *

Święto Trzech Króli, lub inaczej - Święto Objawienia Pańskiego jest jednym z najstarszych świąt chrześcijańskich. Obchodzone na Wschodzie od III, a na Zachodzie od IV wieku na pamiątkę przybycia do Betlejem mędrców ze Wschodu z pokłonem dla nowonarodzonego Jezusa i darami. Było ich trzech. Nadano im nie tylko imiona - Kacper, Melchior i Baltazar - ale także nazwano ich królami. Dary, które ze sobą przynieśli, to: kadzidło - symbol boskości, złoto - symbol władzy królewskiej i mirra - zapowiedź męczeńskiej śmierci.

Od XVIII wieku utrwalił się zwyczaj poświęcania tego dnia kredy (dawniej złota i kadzidła), którą na drzwiach domów pisze się pierwsze litery imion trzech mędrców i aktualny rok. Do szopek w tym dniu dodaje się figurki królów.

O. Szczepan

Ku czci NMP

Ta, której powołaniem człowieczym było stać się - w wybranej przez Boga pełni czasów - Matką Słowa Przedwiecznego została uwolniona od dziedzictwa grzechu pierworodnego. Od pierwszej chwili swojego poczęcia była napełniona Duchem Świętym - poczęła się "łaski pełna".

W jednym ze swych objawień Maryja kazała nazywać się Niepokalanie Poczętą, a czas między godz. 12 a 13 w dniu 8 grudnia nazwała godziną łaski. Kto wtedy odwiedzi kościół i pomodli się, zostanie wysłuchany.

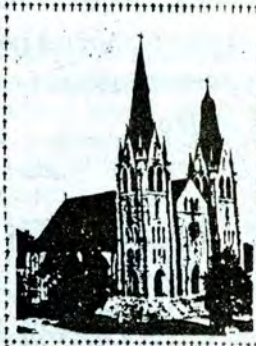
Kult Matki Bożej Niepokalanej Kościół obchodził na Wschodzie od VIII wieku, a na Zachodzie od XIII wieku. 8 grudnia - w dniu, który zgodnie z dogmatem papieża Piusa IX z 1854 roku, obchodzi się jako święto we wszystkich kościołach katolickich na Białorusi odbyły się uroczyste nabożeństwa ku czci Niepokalanego Poczęcia NMP.

W pięknie odrestaurowanym kościele pobrygidzkim w Grodnie tego dnia msza święta połączyła dwie uroczystości - Święto Bożej Rodzicielki i 25-letni jubileusz życia zakonnego siostry M. Stelli (Anny Jodkowskiej), Nazaretanki.

Dużo ciepłych słów dziękczynnych było skierowanych pod adresem siostry za jej ofiarną pracę, m.in. za trud poświęcony odrodzeniu świątyni brygidzkiej.

Msze św. przy udziale licznego grona kapłanów, profesorów Seminarium Duchownego, kleryków i sióstr zakonnych celebrował biskup ordynariusz grodzieński - Aleksander Kaszkiewicz. Wspominając niedawny pobyt w Watykanie, powiedział o dużym zainteresowaniu Ojca Świętego sprawą odrodzenia religii na tej ziemi, stanem wiary i odbudową kościołów. W imieniu papieża Jana Pawła II udzielił wszystkim apostolskiego błogosławieństwa.

(lm).

"Europa - Jutra"

W Grodnie odbywały się szkolenia przygotowawcze pierwszej 30-osobowej grupy uczniów - w kierunku rolniczym i rzemieślniczym. Na zajęcia zgłosili się młodzi ludzie, pragnący opanować zawód, który pozwoli im w przyszłości na założenie własnego gospodarstwa rolnego.
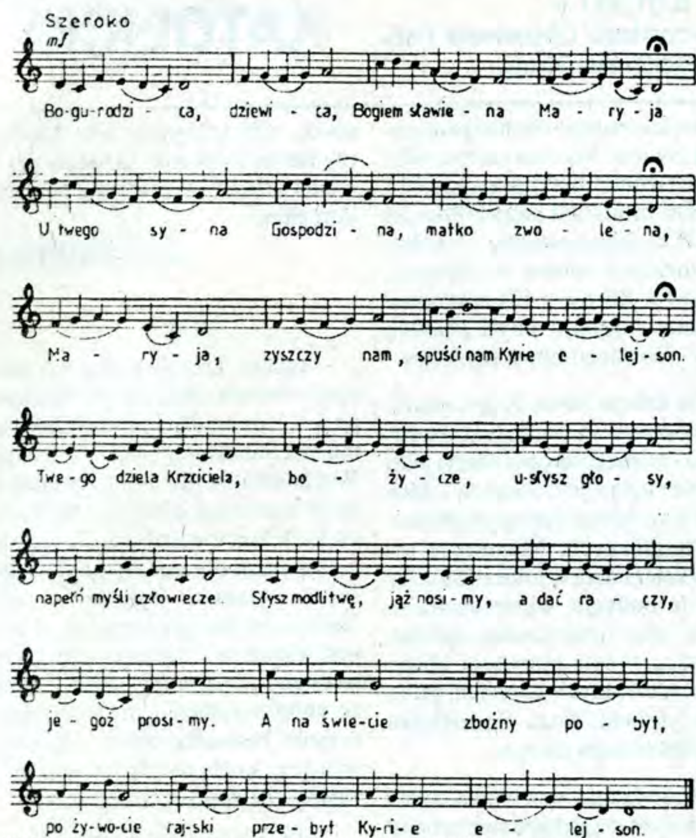
Wykłady z udziałem profesorów Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie zostały zorganizowane przez Fundację "Europa - Jutra". W ciągu kilku dni znani specjaliści z zakresu sadownictwa, warzywnictwa i agrotechnologii przedstawili młodzieży z Białorusi i Litwy perspektywy przyszłego zawodu.

W najbliższym czasie ma odbyć się kilka podobnych kursów o charakterze kwalifikacyjnym; pozwolą one na wytypowanie odpowiednich kandydatów na szkolenia zawodowe w Polsce.

(mz).

Bogurodzica

Tekst i melodia: anonimowe (XIII-XIV w.?)

Pieśni hymniczne

W życiu narodowym i społecznym Polaków pieśń odgrywała zawsze szczególną rolę. Wiele z tych pieśni o treści patriotycznej i religijnej towarzyszyło nam przez wieki, będąc rękojmią poczucia przynależności narodowej i wiary w lepszą przyszłość, formując poczucie wspólnoty ideałów i konsolidując Polaków w czynach.

Dlatego będziemy zapoznawać Czytelników z polską pieśnią hymniczną.

Bogurodzica

Jest to najstarsza pieśń polska, która - mimo swego religijnego charakteru - pełniła funkcje pobudki rycerskiej. Śpiewano ją przed bitwą dla dodania walczącym animuszu. Towarzyszyła oddziałom polskim w wielu bitwach, między innymi w zwycięskiej bitwie pod Grunwaldem. Intonowanie Bogurodzicy pobudziło czyn zbrojny, nadając mu znaczenie wyjątkowe.

Dotychczas nie wiadomo, kiedy ta pieśń powstała i kto ją napisał. Istnieją nie potwierdzone naukowe teorie, wiążące Bogurodzicę z osobą św. Wojciecha.

Bogurodzica dziewica, Bogiem sławiena Maryja,
U twego syna Gospodzina matko zwolena Maryja!
Zyszczy nam, spuści nam.
Kyrie elejson.
Twego dzieła Krzciciela, bożycze,
Usłysz głosy, napełń myśli człowiecze.
Słysz modlitwę, jąż nosimy,
A dać raczy, jegoż prosimy.
A na świecie zbożny pobyt,
Po żywocie rajski przebyt.
Kyrie elejson.

Wróg był wspólny - silny, okrutny, krwawy. Jednakże niektórzy pseudohistorycy - ślizgając się po marginesach prawdy - widzą inaczej wymiary heroizmu żołnierzy AK.

CHWAŁA BOHATEROM

Polski Uniwersytet Ludowy w Mińsku na dobre rozpoczął swoją działalność. Kolejna sesja poświęcona była 50-tej rocznicy powstania Armii Krajowej. Spotkanie w Domu Przyjaźni zgromadziło najbardziej znanych polskich uczonych, zajmujących się działalnością tej organizacji: prof. Tomasza Strzembosza, przedstawicieli Wojskowego Instytutu Historycznego - dr. Andrzeja Chmielarza i dr. Henryka Piskunowicza, a także znanego publicysty - dr. Cezarego Chlebowskiego. Gospodarzami sesji byli: prezes Polskiego Towarzystwa Naukowego - Czesław Bieńkowski oraz rektor Polskiego Uniwersytetu Ludowego - Zygmunt Boradyn.

Druga sesja była konfrontacją ocen i opinii uczonych oraz publicystów polskich i białoruskich na temat działalności tej konspiracyjnej wojskowej organizacji. Rektor PUL dał przykłady negatywnych pozycji dziennikarzy białoruskich w najnowszych publikacjach tak popularnych tu czasopism, jak na przykład "Literatura i Mastactwo".

Szokującymi dla obecnych stały się fragmenty artykułu W. Bogusza - specjalnego korespondenta "Literatury i Mastactwa" - z 6 XI 1992 r. - "Ofiarom Piłsudczyzny". W swym materiale wyraża on niepokój z powodu odradzających się przychylnych nastrojów na tych terenach wobec żołnierzy AK, nazywanych przez niego "wrogami Białorusi".

Również najnowszy numer "Literatury i Mastactwa" przynosi kolejne oszczerstwa na temat niepodległościowej walki Polaków. Na łamach tej gazety J. Szuniejko - wykładowca historii sztuki zachodnioeuropejskiej w Białoruskiej Akademii Sztuki, członek BFL - porównuje Armię Krajową do organizacji faszystowskiej i żąda przeprosin ze strony jej byłych działaczy. Te oburzające sądy nie można inaczej interpretować, jak chęć tworzenia masowej wrogości wobec mniejszości polskiej i jej historii.

Mając to na uwadze, nie zdziwi nikogo kolejna "rewelacja" czasopisma "Literatura i Mastactwo" o tym, że dzieci uczęszczające do polskich szkół staną się "obcą mniejszością" na swojej ziemi. Wręcz zenującym wydaje się więc fakt, że Białoruś - dążąc do zaznaczenia swojej obecności w zjednoczonej Europie - jest reprezentowana przez pisma, pozwalające sobie na tak obraźliwe traktowanie mniejszości narodowych.

Uczestnicy sesji Polskiego Uniwersytetu Ludowego krytycznie ustosunkowali się do podobnych opinii i wystąpili z wykładami, mającymi na celu przybliżenie historii Armii Krajowej oraz jej roli w walce o niepodległość.

Prof. Tomasz Strzembosz przedstawił problem legalności i prawnych podstaw działania Ak na terenach Zachodniej Białorusi po 17 września 1939 r. Z historycznego punktu widzenia wypływa jeden wniosek: zmiany terytorialne po 17 września nie mogły być przez stronę polską uznane aż do konferencji w Poczdamie. Tak więc w pełni prawomocny był rozkaz rządu londyńskiego dotyczący utworzenia w 1942 r. oddziałów tej organizacji wojskowej w obrębie granic sprzed wojny.

Uczeni z Wojskowego Instytutu Historycznego zapoznali zebranych z działalnością jednostek AK w okręgach wileńskim i nowogródzkim. Natomiast dr. Cezary Chlebowski omówił cele i zadania wydzielonej z AK organizacji o kryptonimie "Wachlarz", powstałej w drugiej połowie 1941 r. "Wachlarz" miał zapewnić osłonę dla przyszłego powstania powszechnego na rubieży granicy wschodniej II Rzeczypospolitej. W 1942 r. "Wachlarz" przeszedł do walki bieżącej i dokonał wiele brawurowych akcji dywersyjnych, skierowanych przeciwko liniom komunikacyjnym na Kresach Wschodnich. Chodziło przede wszystkim o zamanifestowanie polskiej obecności na terenach, o które toczył się spór między polskim rządem na emigracji a rządem radzieckim.

W dyskusjach wzięli również udział uczeni białoruscy. Główny cel tego spotkania został w pełni zrealizowany. Brak fachowej literatury na ten temat skłonił organizatorów do podjęcia dyskusji o działalności AK i przedstawienie tego problemu w świetle popularno-naukowym. Dodatkową atrakcją wieczoru była zorganizowana przez Ambasadę RP i Polskie Towarzystwo Naukowe wystawa poświęcona 50-tej rocznicy powstania Armii Krajowej.

Agnieszka Zaleska
Leszek Ratajczak

Motto: *Lecz zaklinam - niech żywi nie tracą nadziei*
I przed narodem niosą oświaty kaganek ...
J. Słowacki

PTN

22-23 października 1992 r. w Mińsku odbyła się konferencja historyków nt. "Stosunki polsko-białoruskie w latach 1918-1921". W obradach wzięli udział naukowcy z Polski, Instytutu Historycznego AN RB, Państwowego Uniwersytetu Białoruskiego i innych ośrodków akademickich Białorusi. Z referatami wystąpili m.in. profesorowie: Wiesław Balcerak, Aleksander Chackiewicz, Tadeusz Dąbkowski, Ilaryon Ignatienko, Adam Koseski, Michaił Kostiuk, Jan Lewandowski, Włodzimierz Ładysiew, Piotr Zieliński; docenci: Iwan Kowkiel, Wasyl Kuszner, Witalij Skałaban, Stanisław Rudowicz i inni. Konferencja została zorganizowana przez PTN i Towarzystwo "Białoruś - Polska". Materiały bądą publikowane na łamach "Głosu" i "Magazynu Polskiego".

24 października. W Mińsku został otwarty Polski Uniwersytet Ludowy. Na mocy decyzji ZG PTN jego rektorem został Zygmunt Boradyn. Sesję inauguracyjną poświęcono stosunkom polsko-białoruskim na przestrzeni wieków. Materiał prasowy o inauguracji PUL opublikowaliśmy w "Głosie".

4 listopada. W Mińsku rozpoczęły się kursy języka i kultury polskiej Klubu Studentów PTN. Zajęcia odbywają się w trzech grupach.

5 listopada. W Mińsku zorganizowano republikańskie kursy przygotowawcze dla młodzieży dziesiątych i jedenastych klas oraz absolwentów szkół pomaturalnych, ubiegających się o przyjęcie na studia w Polsce. Wzięło w nich udział 55 dziewcząt i chłopców z różnych regionów Białorusi.

10 listopada. Zostało zarejestrowane Centrum Turystyczne PTN "VIAPOL", jako członek zbiorowy PTN. Dyrektorem CT jest Halina Potajewa.

2 grudnia. Odbyła się druga sesja Polskiego Uniwersytetu Ludowego poświęcona 50 rocznicy Armii Krajowej i jej działalności na ziemiach wschodnich II RP.

23 grudnia. Odbyła się trzecia sesja PUL nt. tradycji Bożego Narodzenia. Została ona przygotowana przez Klub Myśli Chrześcijańskiej PTN.

CZESŁAW BIEŃKOWSKI

Polskie Towarzystwo Naukowe uprzejmie informuje, że sesja zimowa (pięciodniowa) kursów przygotowawczych rozpocznie się 5 stycznia 1993 roku o godzinie 9. Zajęcia, podobnie jak podczas pierwszej sesji - odbędą się w Mińsku, przy ulicy Kulman 28 a, w szkole średniej nr 65.

Ponadto informujemy, że nabór do starszej grupy wiekowej (uczniowie II klasy oraz absolwenci szkół pomaturalnych) został już zamknięty; przyjmujemy jeszcze zgłoszenia od uczniów 10 klas.

Podania prosimy kierować pod adresem: 220099 Mińsk, ul. Briestskaja dom 56 (korp.2) mieszkanie 47 - Grażyna Protasienia.

NA SCENIE ŻYCIA

- czyli "LECHICI"

Już ponad dwa lata istnieje przy ZPB zespół ludowej pieśni i tańca "Lechici". Od początku cieszy się on dużą popularnością wśród widzów. Rozmawiam z kierownikiem - Reginą Zawadzką:

Do pierwszego składu zespołu wchodzili ludzie w różnym wieku: dzieci mające 5-9 lat, młodzież szkolna, studenci oraz osoby starsze.

Irena Artisz: - Jaki jest Wasz repertuar?

Regina Zawadzka: - Charakter repertuaru jest patriotyczny, chociaż nie brakuje w nim piosenek religijnych, ludowych oraz autorskich. Podczas układania repertuaru zawsze biorę pod uwagę wymagania widzów. Dlatego znaczną jego część stanowią hymny oraz piosenki ludowe. Opracowujemy również materiał folklorystyczny. Wszędzie gdzie jedziemy z występami, szukamy osób, które pamiętają piosenki sprzed wojny.

I.A.: - Proszę opowiedzieć o strukturze zespołu?

R.Z.: - Zespół tworzą trzy grupy. Mamy kapelę, w skład której wchodzi siedmiu muzykantów (skrzypce, basetla, instrumenty perkusyjne, klarnet i flet). Grupa taneczna, to 14 osób. Zawsze staramy się wzbogacać nasz program bardziej współczesnymi lub regionalnymi widowiskami.

Zostać dobrym tancerzem - znaczy być dobrym aktorem; więc staramy się, żeby każdy nasz występ nie był odbierany tylko jako taniec, lecz jako widowisko teatralne. Żeby dotrzeć do szczytu swoich możliwości, wszyscy musimy mieć ambitne cele.

Podczas pracy przypomina mi się często obraz wybitnego rosyjskiego malarza Rericha, przedstawiający płynącego rzeką człowieka, który kieruje swoją łódź w miejsce znacznie wyższe, niż "normalne". Myślę, że dążenie do celów wyższych kształci i doskonali osobowość człowieka. Dlatego staramy się wykonywać trudniejsze utwory, żeby te łatwiejsze udawały się zawsze.

I.A.: - Jaka atmosfera panuje w zespole?

R.Z.: - Atmosfera jest wspaniała. W zespole panują bardzo przyjacielskie stosunki. Większość składu stanowi młodzież. Przebywając z nimi ja też czuję się znacznie młodsza, imponują mi ich humor i bijąca radość życia.

Należy podkreślić, że w zespole śpiewają nie tylko Polacy; są także Żydzi, Rosjanie i Białorusini. Bardzo cieszy mnie fakt, że młodzież innych narodowości interesuje się naszą kulturą, uczy się rozmawiać po polsku, stara się poznać nasze obyczaje i tradycje. Właśnie w tym celu nawiązali kontakt z nauczycielami z Polski. Którzy udzielają im lekcji języka i kultury polskiej.

I.A.: - Jak Wasze występy przyjmuje publiczność?

R.Z.: - Z reguły przyjmują nas bardzo mile. Naszym występom towarzyszą zawsze brawa i serdeczne podziękowania ze strony widzów. Np. uczestniczyliśmy w festiwalu "Dni Polskiej Kultury", który odbył się w Kaliningradzie. Nie bardzo chcę się chwalić, ale publiczność była nami zachwycona. Po koncercie do jednego z naszych chłopaków z grupy tanecznej podszedł starszy człowiek, który powiedział: "Nie jestem zamożny, ale w dowód wdzięczności chciałbym coś Ci dać w prezencie". Szybko zdjął z ręki zegarek i oddał go.

Ja osobiście bardzo lubię jeździć z występami, lubię podróżować. Jeszcze będąc dzieckiem należałam do zespołów amatorskich i mogłam zwiedzić cały były Związek Radziecki.

I.A.: - Gdzie odbywają się próby?

R.Z.: - Na razie wynajmujemy salę Klubu Budowlanych - własnego lokalu nia mamy. Kilkakrotnie zwracaliśmy się do władz miejscowych z prośbą o pomoc finansową, lub w uzyskaniu pomieszczeń. Niestety, przedstawiciele władz naszego miasta nie zadali sobie fatygi, by odpowiedzieć na naszą prośbę. Pocieszające jest to, że ZPB zamierza budować Dom Polskiej Kultury. Więc pozostaje nam tylko jedno: czekać cierpliwie.

I.A.: - Co planujecie na przyszłość?

R.Z.: - Chciałabym, żeby w przyszłości nasz repertuar zawierał więcej "elementów" folklorystycznych. Wszystko to jest dosyć skomplikowane, ponieważ materiał, który uzbieramy trzeba najpierw dokładnie opracować i dopiero po tygodniach pracy wprowadzać na scenę.

I.A.: - Czy ktoś pomaga Pani w tej pracy?

R.Z.: Niestety, nie. Jedynym moim pomocnikiem są książki, które uzbierałam w ciągu życia.

I.A.: - Jakie problemy utrudniają tę działalność?

R.Z.: - Problemów mamy dużo. Pierwszy i najbardziej aktualny, to brak ludzi. Chciałabym, żeby w naszym zespole było więcej Polaków. Dlatego, korzystając z okazji, zwracam się do naszej młodzieży i zapraszam ją do zespołu.

Niestety, młodzi ludzie często nie widzą potrzeby obcowania ze swoją kulturą, językiem, sztuką.

Uważam, że każdy człowiek ma w sobie zdolności do poezji, śpiewu lub tańca; tylko nie zawsze są one pielęgnowane i rozwijane. Dzisiaj wszyscy lubią oskarżać młodzież o egoizm, ale nikt nie zastanawia się nad jego przyczyną. Ja uważam, że jest to wynikiem zaniedbania własnych potrzeb kulturalnych.

I.A.: - Jak Pani ocenia poziom swojego zespołu?

R.Z.: - Nie możemy, oczywiście, dorównać zespołom profesjonalnym. Najlepszą oceną naszych umiejętności jest reakcja widzów - ludzi, którzy przychodzą na nasze koncerty. Jeżeli chodzi o moją własną opinię, to uważam, że poziom jest bardzo wysoki.

- Dziękuję Pani za rozmowę.

LIST

Król Stanisław

Z wielkim zainteresowaniem przeczytałem artykuł Ireny Artisz "Król Stanisław". Chcę uzupełnić niektóre szczegóły dotyczące trumny ze szczątkami króla Stanisława Augusta, spoczywającymi w krypcie wołczyńskiego kościoła pod wezwaniem Św. Trójcy.

Po zamknięciu kościoła przez budowniczych komunizmu był on wykorzystywany jako magazyn nawozów sztucznych. Do roku 1988 przedstawiał sobą ruinę z zawalonym dachem i połamanymi belkami.

W 1987 roku trzej archeolodzy z Grodna, przeprowadzając badania w krypcie wołczyńskiej, wydobyli z niej strzęp królewskiego płaszcza, kawałek wstęgi orderowej, skórzany obcas, gwóźdź i haftowany srebrem polski orzeł z wydartą piersią, którą niegdyś upiększał królewski herb Ciołek.

Wszystkie te przedmioty w końcu roku 1988 były przekazane polskiej komisji pod przewodnictwem prof. Aleksandra Geysztora.

W czerwcu 1989 roku do Wołczyna przybyli archeolodzy z Polski; w kościele zastali otwartą kryptę zawaloną śmieciem i połamanymi deskami z królewskiej trumny.

Po dalszych badaniach wydobyto z krypty deski trumny królewskiej, mosiężny pozłacany uchwyt, kawałek ostrogi, posrebrzanej i pozłacanej materii, cztery polskie orły (jeden z nich z ocalałym herbem króla). Również przeprowadzono badania chemiczne i mikroskopowe; wykryto drobne cząstki kostne.

Przez prof Aleksandra Geysztora do miedzianej urny była wsypana ziemia wzięta z wołczyńskiej krypty. 13 czerwca 1989 r. urnę, a także trumienne deski i znalezione przedmioty przeniesiono uroczyście do zamkowego skarbca w Warszawie.

Fabian Roztworowski
Wołkowysk

❄ Jeden dzień w Postawach ❄

Pokonać ten mur

Droga do Postaw była długa i męcząca. Po pięciu godzinach jazdy przyjechaliśmy do niewielkiego rejonowego miasteczka, które swoją architekturą przypomina o jego nie tak dawnej przynależności do polskiej kultury.

Do roku 1939 większość mieszkańców stanowili tu Polacy. Po upływie pięćdziesięciu lat procent rdzennych Polaków - w stosunku do Rosjan i Białorusinów - zmienił się znacznie. Jest to wynikiem brutalnego ich przesiedlania bardziej na Wschód i sprowadzania na ich miejsce rosyjskich rodzin.

Stosunkowo nieliczna garstka Polaków, która pozostała w mieście zdołała założyć własny Oddział ZPB i stara się działać, chociaż nie zawsze w sposób efektywny. Jego prezesem jest Walentyna Osipowa, z wykształcenia pedagog, osoba bardzo ciekawa i wzbudzająca powszechną sympatię.

W trakcie rozmowy z panią Walentyną dowiedziałam się, że jej pasją jest malarstwo. Interesuje ją twórczość współczesnych polskich malarzy oraz należące już do historii arcydzieła średniowiecza.

Dużo problemów napotyka pani Walentyna i jej koledzy na drodze odrodzenia polskości. Nie chodzi tu tylko o opór władz, lecz przede wszystkim lęk, a nawet strach, który panuje nadal w duszach miejscowych Polaków. Propagowana przez dziesięciolecia polityka niszczenia świadomości narodowej zostawiła po sobie głębokie ślady; trudno uporać się z obawą ludzi o własne jutro.

Właśnie o tym i innych problemach nurtujących miejscowych Polaków rozmawiał prezes ZPB - Tadeusz Gawin podczas spotkania zorganizowanego przez postawski Oddział Związku. Omawiano bardzo aktualne dzisiaj sprawy dotyczące organizacji klas z wykładowym językiem polskim. Pod kierownictwem Walentyny Osipowej powstała pierwsza polska klasa, która borykając się z wieloma trudnościami zdołała przetrwać ten pierwszy trudny rok.

Przebywając w Postawach tylko jeden dzień zrozumiałam, że największym problemem tych ludzi jest zła organizacja pracy i życia. Garstka działaczy Oddziału ZPB nie jest w stanie zorganizować ludzi, świadomość których przez dziesięciolecia była tłumiona komunistycznymi hasłami.

W dziele odrodzenia polskości są wszędzie przeszkody. Miejmy nadzieję, że w Postawach zostaną one pomyślnie pokonane.

Irena Artisz

Wśród nocnej więziennej ciszy

Pamięci gen. Leopolda Okulickiego, żołnierza I Brygady Legionów J. Piłsudskiego, uczestnika walk o niepodległość, więźnia NKWD, ostatniego komendanta Armii Krajowej, który - sądzony w Moskwie w tzw. procesie 16 działaczy Polski Podziemnej - zmarł w sowieckim więzieniu w Noc Wigilijną, 24 grudnia 1946 r.

Wśród nocnej ciszy więziennych kazamat
Błysnęła mu gwiazdka, jak znak miłosierny,
W samotnej celi rozgrywał się dramat
Marszałka żołnierz przeznaczeniu wierny

Przełamał się opłatkiem
- kęsem chleba suchym.
Z synem co poległ, hen na włoskim szlaku,
Z płaczliwą wierzbą, ojców legend duchem,
Z gwiazdą daleką nad szczytem Ornaku.

Jego Betlejem i Jego Golgota
Polsce Niepodległej złożona w ofierze.
Cóż, że serce teraz szarpie wciąż tęsknota
Usta szepczą w ciszy: w Nią jedyną wierzę.

Skonał tej nocy, jak żołnierz bez skargi,
Unosząc z sobą trudy służby znojnej
Ręka opadła i pobladły wargi
Tej nocy nadziei tak szczodrej i hojnej.
W ścianach celi gruchnął głos jak strzał:
- Nu czto wam, wstawajtie, polskij gienierał.
Na pasterce śpiewano:
Gloria in exelsis Deo,
A jego ciało w nieludzkiej ziemi
tajemnie spoczęło...

Zbigniew Lenartowicz
Warszawa

Szanowna Redakcjo!

Mieszkam w rejonie Soligorskim, mam 67 lat, jestem Polakiem z dziada pradziada. Regularnie otrzymuję "Głos znad Niemna". Tylko teraz mam możliwość czuć się jak ptak, którego po długiej niewoli wypuszczono na wolność.

Języka ojczystego nie słyszałem od dawna; kiedyś tylko wtedy, jak ktoś przyjeżdżał z Polski. Tu gdzie mieszkam Polaków nie ma na dziesiątki kilometrów.

Przeżyłem obozy niemieckie i bolszewicką niewolę, lecz Polakiem pozostałem na zawsze. A napisać do Was muszę, bo tak się chce porozmawiać w ojczystym języku.

Chcę jeszcze zawiadomić, że na terenie Nadleśnictwa Deniskowicze (rejonu Hancewicze) w 1918 r. został zamordowany pułkownik Bolesław Mościcki. W dowód pamięci o jego śmierci w tym miejscu w lesie był postawiony pomnik, który teraz jest zrujnowany. Okoliczności jego śmierci nie są mi wiadome. Może coś zachowało się w historii, w pamięci ludzkiej?

LISTY

Z okazji świąt przesyłam serdeczne życzenia wszystkim Polakom świata i Białorusi. Życzę wytrwałości w odrodzeniu polskości.

Stanisław Macioł
rejon soligorski

Zielone pola

Fabryka na konarach

Któż by przypuszczał, że "Fizjologia roślin" może liczyć 18 tomów, a w nich 19 tys. stron druku. W opracowaniu pierwszej tego typu encyklopedii na świecie brało udział około 200 najwybitniejszych uczonych. Dużo miejsca poświęcono tam wynikom badań fotosyntezy.

NAS INTERESUJĄ lasy, ich wyjątkowe znaczenie w zurbanizowanym i scywilizowanym świecie. Niemal co trzeci hektar zajmują drzewa. Szumią ogromne "morza zieleni" w wielu rejonach kuli ziemskiej. Trudno przedrzeć się przez busz afrykański czy południowoamerykański. Mamy piękne okazy drzew liczące... kilka tysięcy lat. Dosłownie wszyscy lubimy leśną ciszę, chronimy się w cieniu drzew, szukamy tu zapomnienia i relaksu. I najczęściej nie zagłębiamy się w badania naukowców, które są przecież niezwykle ciekawe, a niekiedy wręcz frapujące.

PRODUKTYWNOŚĆ lasu wyrażona w tonach związanego węgla jest różna. I tak drzewostany podzwrotnikowe i równikowe wiążą 7,5 tony węgla na hektar, lasy zrzucające liście na zimę - połowę tej ilości, a szpilkowe i przejściowe - tylko 1 tonę. Dla porównania formacje trawiaste wiążą 0,6 tony węgla w przeliczeniu na hektar.

STULETNI DĄB, a jest to wiek nie taki znów sędziwy, posiada pół miliona liści, ich łączna powierzchnia wynosi 1 tys.metrów kwadr., w ciągu godziny słonecznej pogody wiąże około 2 kg dwutlenku węgla. Dzięki swej "piętrowej" budowie i rozłożystym konarom powierzchnia biorąca udział w fotosyntezie jest od 100 do 500 razy większa, niż powierzchnia zajmowana przez drzewo. W trakcie fotosyntezy roślina pobiera dwutlenek, a wydziela tlen. Jest on - jak się okazuje - coraz bardziej ceniony, bo i ludzi jest z każdym rokiem kilkadziesiąt milionów więcej, i rozwój cywilizacyjny wiąże się ze wzrostem zapotrzebowania na tlen.

OSTATNIO ukazały się alarmujące doniesienia o tym, że zmienia się niekorzystnie skład powietrza atmosferycznego. Za tymi doniesieniami idą dywagacje, jak fakt ten wpływa na życie biologiczne na Ziemi i jakie może mieć konsekwencje w przyszłości. I wówczas myślimy sobie, że od śmierci przez uduszenie ratuje nas las. No, może jest to ufność nieco na wyrost, gdyż wszystkie rośliny samożywne na lądzie wytwarzają 30 proc. tlenu (w tym lasy najwięcej), ale to dobrze, że mamy taki respekt dla drzew, bo dają nam korzyści i przyjemność, i ratunek. A to już dużo!

KAŻDY Z NAS zużywa rocznie około 330 kg tlenu, czyli wszyscy ludzie potrzebują rocznie aż miliard ton tlenu!.

GDYBY CHODZIŁO tylko o oddychanie, nie mówilibyśmy o zagrożeniach. Ostatecznie hektar lasu sosnowego produkuje 30 ton tlenu w roku. Wydajność lasów liściastych jest nieco mniejsza. Hektar pól uprawnych daje żywność zwykle dla 2-3 ludzi, a hektar lasu dostarcza tlenu wystarczającego do oddychania 10 70-90 osób. Jeśli do wytworzenia 1 tony drewna potrzeba tyle dwutlenku, że w procesie przemian biochemicznych wydzieli się ponad tona tlenu, to przy rocznym przyroście masy drzewnej na świecie (około 4 mld metrów sześc.), drzewa wydzielą do atmosfery ponad 4 miliardy ton tlenu. Gdyby więc tlen produkowały tylko lasy, to i tak wystarczyłoby go dla kilkunastu miliardów ludzi.

SĄ TO WYLICZENIA teoretyczne. Znając niefrasobliwość człowieka łatwo przewidzieć, że - jeśli tak dalej pójdzie - będzie on starał się więcej pozyskiwać, niż sadzić, co powoduje stałe kurczenie się powierzchni leśnej. Może więc przyjść taki moment, że bilans tlenowy nie będzie już tak optymistyczny. Ale nie drżyjmy ze strachu: fitosfera na lądzie i w wodach wytwarza 460 mld ton tlenu rocznie. Z drugiej strony zużycie techniczne tlenu było w 1970 roku kilkanaście razy większe, niż wykorzystanie go przez ludzi w procesie oddychania, a w roku 2-tysięcznym będzie około 50 razy większe. Czyli tlen jest nam potrzebny jak zdrowie.

Marian Suchożebrski

Kto pamięta?

Teodora Horbaczowska z domu Orechwo poszukuje osób, które mogą udzielić jakichkolwiek informacji o rodzicach - Orechwo Tadeusz oraz Orechwo Aniela z domu Ejsmont, mieszkających we wsi Orechwo woj. grodzieńskiego.

Zostali oni aresztowani przez Gestapo 25.09.1943 r. i przez 4 miesiące byli więzieni w Grodnie, a następnie wywieziono ich do Lublina-Majdanka. Wszelkie informacje prosimy przesyłać na adres redakcji gazety "Głos znad Niemna".

Najlepszego!

Minęły Święta Bożego Narodzenia; nadszedł Nowy Rok. Z tej okazji pragnę złożyć życzenia Józefowi Zaniewskiemu, który przez 9 lat pracował w naszej parafii, a teraz głosi słowo Boże w innym kraju - Rosji.

Składam również najserdeczniejsze życzenia pod adresem całego duchowieństwa i sióstr zakonnych. Życzę wszystkiego co najlepsze, wielu łask od nowonarodzonego Dzieciątka, zdrowia i radości oraz sił do pracy.

Teresa Boguszewicz
Żuprany

NIECH WSZĘDZIE zabrzmi nasz "Głos"

Nasze pismo ZPB "Głos znad Niemna" jest jedyną z nielicznych gazet w języku polskim na Białorusi. Każdy jego numer jest zawsze oczekiwany i czytany od pierwszej stroniczki do ostatniej, a nawet przekazywany temu, kto nie zdążył lub z innej przyczyny nie mógł zaprenumerować to pismo.

Z radością przyjęliśmy wiadomość o tym, że pismo ma wychodzić każdego tygodnia. Zaprenumerować je nie trudno, gdyż jest ono wprowadzone do katalogu republikańskiego; indeks jest znany czytelnikom (63863).

Na czytelników "Głosu znad Niemna" czeka często nieprzyjemna niespodzianka. Tak było w ubiegłym roku, gdy przez jakiś czas pismo nie docierało do mnie. Jednak udało się odnaleźć przyczynę i jednocześnie dowiedzieć się, że jeszcze kilka osób z naszej dzielnicy prenumeruje je; na naszej poczcie leżała cała paczka nieodesłanych egzemplarzy!

Na rok 1993 załatwiłam prenumeratę 9.10.92 r.; otrzymałam kartkę, w której proponują nam zabrać pieniądze, gdyż "Głos znad Niemna" "...można prenumerować tylko mieszkańcom Grodna..." Na moją prośbę o wytłumaczenie, skąd taka informacja, kierowniczka poczty powiedziała, że "...tak przykazało naczalstwo...". Wówczas zaczęłam szukać tego "naczalstwa". W wyniku moich starań pani z poczty głównej telefonicznie zawiadomiła mnie, że będę otrzymywała "Głos znad Niemna". Chcę dodać, że do mnie telefonowało jeszcze kilka osób, które spotkała taka sama "niespodzianka". Oni również musieli interweniować, żeby jednak otrzymać to, co prenumerują.

Ale czy wszystkim udało się tę sprawę załatwić? Dziękujemy serdecznie Szanownej Redakcji "Głosu znad Niemna". Niech go usłyszą w małych i dużych miastach, wioskach i osiedlach!

Życzymy wesołej Gwiazdki, zdrowia i sukcesów w tak niełatwej pracy edytorskiej oraz szczęśliwego Nowego Roku!

Z głębokim szacunkiem

Romualda Zaleska

OGŁOSZENIE

Klub sportowy Polaków na Litwie "POLONIA" zaprasza wszystkich miłośników "królewskiej gry" do udziału w korespondencyjnym turnieju szachowym.

Zgłoszenia przyjmowane są pod adresem: 2056 Wilno, skr. pocztowa 1266, z dopiskiem "Korespondencyjny turniej szachowy".

Prosimy podać nazwisko, imię, wiek, ewentualną klasę sportową i dokładny adres.

KS "POLONIA" - Wilno

Miało nadawać Grodno

Wszyscy staramy się "złapać" każde polskie słowo - bądź to nadawane w każdą sobotę przez redakcję polską radia obwodowego w Grodnie, bądź to audycję telewizyjną "Nad Niemnem". Program wydrukowany w "Grodzieńskiej Prawdzie" podawał, że 4 listopada, o godz. 18.20, będzie nadawana audycja w języku polskim pt. "Nad Niemnem". W oznaczonym dniu porzuciliśmy prace domowe i zasiedliśmy przed telewizorem.

Jakież było nasze rozczarowanie, kiedy już o godz. 18-tej na antenie był "Briest" ze swoją czerwoną gwiazdą, chociaż nie był w programie na środę w ogóle zapowiedziany. I tak to nie pierwszy raz było; straciliśmy już nadzieję co do programu w języku polskim.

Prosimy o wyjaśnienie, kto kieruje transmisją i skąd się biorą te prowokacje? Co na to powie grodzieńska telewizja; przecież o godzinie 18 miało nadawać Grodno, do którego mamy dużą sympatię. Prosimy wyjaśnić sytuację i dać odpowiedź w gazecie "Głos znad Niemna", której jesteśmy stałymi prenumeratorami.

Z szacunkiem

J. Czapla
wieś Piaskowce, rejon woronowski

Szanowna Pani!

To nie jest żadna prowokacja. Dzieje się tak dlatego, że w dni nieparzyste telewizja grodzieńska ma zasięg na cały obwód, a także na część mińskiego i brzeskiego. Oglądają nas m.in. w Baranowiczach, Iwacewiczach, Lachowiczach, Rużanach, Nieświeżu, Klecku. Wiem to z listów naszych telewidzów.

W nieparzyste dni włączany jest nadajnik w Słonimiu; natomiast w parzyste ogląda nas Grodno i okolice, rejony mostowski i szczuczyński (na pozostały obszar obwodu nadawany jest program telewizji brzeskiej).

Polski program "Nad Niemnem" prawie zawsze jest w daty nieparzyste; tylko 2 razy w ubiegłym roku nadawany był w dni parzyste dlatego, że redakcja nie mogła emitować programu w inny dzień, a ze względu na informacyjną aktualność nie mogliśmy przenieść go na następny tydzień. A poza tym obwodowe studia TV mają wyznaczony przez telewizję białoruską czas na antenie.

Po liście Pani, a także telefonach od innych telewidzów, dyrekcja grodzieńskie TV zadecydowała, że program "Nad Niemnem" będzie nadawany wyłącznie w dni nieparzyste.

Irena Waluś
redaktor programu "Nad Niemnem"

4, ПОНЕДЕЛЬНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

17.00. Навіны. **17.10.** Мультфільм. **17.20.** Для дзяцей. «Навагоднія пераўтварэнні». Казачнае музычнае прадстаўленне. **18.00.** Падзеі. Факты. Меркаванні. (Гр.). **18.15.** Рынак і эканоміка. (Гр.) **18.45.** Веснік гарсавета.**19.00.** Абласныя навіны (Брэст). **19.10.** «Каб працавалі грошы...» Міжнародная канферэнцыя «Рынак каштоўных папер ў постсацыялістычнай эканоміцы». **19.40.** Творчае аб ´яднанне «Мэта». **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.30.** Спартыўны тэлекур ´ер. **21.50.** «Беларусьфільм» прадстаўляе: Мастацкі фільм «Белыя росы». **23.15.** НІКа. **23.30.** Міжнародны фестываль фальклору «Жыцень». Перадача 1-я.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

7.00, 14.00, 20.00. Новости. **7.20.** Утренняя гимнастика. **7.30.** Мультфильмы. **8.00.** Охранная грамота. **8.30.** Старые добрые сказки. «Приключения Буратино». 1-я серия. **9.45.** Марафон-15. **10.35.** Премьера фильма для детей. «Приключения черного Красавчика». **11.00.** В сфере неизведанного... **12.00.** Технодром. **12.10.** Клуб путешественников. **13.00.** Новые имена. **14.25.** «Австралийские хроники». Передача 1-я. **14.55.** Премьера художественного фильма «Мушкетеры двадцать лет спустя». 4-я серия. **16.30.** Гол. **16.55.** Премьера телесериала «Мелочи жизни». 14-я серия. **17.25.** Счастливый случай. **18.25.** Премьера художественного фильма «Ночные забавы». 1-я серия. **19.45.** Спокойной ночи, малыши!. **21.40.** 2-я серия художественного фильма «Ночные забавы». **«Новая студия представляет»,** Однако, Бомонд, Здравствуйте, Глас народа, Мегамикс, Смотрите, кто ушел. В перерыве — Новости.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Мульти-пульти. **7.35.** «Разговоры запросто». Передача 3-я. **8.05.** Параллели. **8.20.** Родники. **8.50.** Мультфильм. **10.05.** Студия «Рост». **10.35.** Пилигрим. **11.20.** «Медиа». Вручение приза «Феликс-92» лучшим европейским кинематографистам. **12.10.** Балет-видео. **13.25.** Чемпионат мира по боксу среди профессионалов. **14.35.** Ретро. **15.05.** «Елки-палки». Кинокомедия. **16.30.** Рек-тайм. **17.00.** Премьера художественного телефильма «Операция «Моцарт» (Франция). 8-я серия. **17.30.** Автограф мастера. **18.45.** Новогодний пирог. **19.25.** «Иможен». Премьера художественного телефильма (Франция). 2-я серия. **20.50.** Программа «ЭКС». **21.00.** Момент истины. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Звезды мировой оперной сцены на Красной площади.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.05.** «Династия». Серия 170. **12.00.** Школа для родителей. **12.20.** Дети это любят. **12.30.** Сумеем ли сохранить? **12.50.** Перед фестивалем.**13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Французский язык. Урок 14. **13.45.** Фильм на французском языке. **14.15.** Немецкий язык. Урок 17. **15.45.** Фильм на немецком языке. **15.15.** Итальянский язык. Урок 17. **15.30.** Английский язык. Урок 17. **16.00.** «Альф». Сериал пр-ва США. **16.30.** Презентация. **17.00.** Программа дня. **17.05.** Программа для подростков. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Альф». Сериал пр-ва США. **18.50.** Антенна. **19.10.** Сатирическая программа. **19.20.** Публицистическая программа. **19.45.** По дороге ли нам с ЕЭС? **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.05.** Антенна. **21.30.** Телетеатр. А. Аыцбоурн. «Праздничные пожелания». **23.05.** Документальный фильм. **00.50.** Вечерние новости. **23.05.** «Граница в огне». Сериал пр-ва Польши.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Таинственное золото города». Мультсериал. **10.10.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.30.** Хобби. **11.00.**Английский фильм для детей. **11.30.** Развлекательная программа. **12.00.** Повторение интересных программ. **17.25.** Приветствие. **17.30.** Панорама. **17.40.** Спорт. **17.55.** «Таинственное золото города». Мультсериал. **18.20.** Обзор кинохроник. **18.50.** Польская кинохроника. **19.00.** Местная программа. **19.30.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.00.** «Спасем планету». Документальный фильм. **21.00.** «Дети, заботы и мы». Комедийный сериал пр-ва США. **21.30.** Автожурнал. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** Без обезболивания. **23.05.** «Дети дракона». Сериал пр-ва Австралии. **00.00.** Марафон трезвости. **01.00.** Панорама.

5, ВТОРНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** «Беларусьфільм» прадстаўляе: Мастацкі фільм «Белыя росы». **9.40.** «Княгіня міласэрнасці». Дакументальны фільм. **10.00.** «Гардэмарыны, наперад». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі. **12.40.** «Звычайны цуд». Фільм-канцэрт. **13.30, 17.00.** Навіны. **13.40.** «Да вас, сучаснікі мае». Тэлефільм. Частка 1-я. **14.40.** «Не пакідай». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі. **17.10.** Мультфільмы. **18.00.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.10.** Плюс-мінус. Эканамічныя і псіхалагічныя праблемы жывёлаводаў. (Гр.). **18.45.** Палескія журавіны. **19.00.** Абласныя навіны (Віцебск). **19.10.** Палёт у непагадзь. **19.40.** «Над Нёманам». Праграма на польскай мове. (Гр.). **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.40.** Відэасалон. «Фрэнч Канкон». Мастацкі фільм. (Францыя). **23.20.** НІКа. **23.35.** Міжнародны фестываль фальклору «Жыцень». Перадача 2-я.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Посмотри, послушай. **8.40.** Гол. **9.10.** Старые добрые сказки. «Приключения Буратино». 2-я серия. **10.20.** Выступает семейный ансамбль Низамутдиновых (Ташкент). **10.30.** «Мелочи жизни». Художественный телесериал. 14-я серия. **11.20.** «Милостивые государи». Художественный фильм. **12.30.** «Запасное колесо». Короткометражный художественный фильм. **12.50.** «Прогулка кота Леопольда». Мультфильм. **13.00.** «Летающая стюардесса». Художественный фильм из криминального сериала «Охотники за шедеврами». (Италия). **14.25.** Деловой вестник. **14.40.** Мир денег Адама Смита. **15.10.** Блокнот. **15.15.** «Незнайка в Солнечном городе». Мультфильм. **16.15.** Рок-урок. **17.25.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет... [illegible] **18.00.** Премьера художественного фильма «Возвращение в Эдем» (Австралия). **18.55.** Тема. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Впервые на телеэкране. Художественный фильм. [illegible] **22.10.** [illegible] **22.40.** [illegible] **23.25.** Авторалли Париж — Дакар.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7. 00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Момент истины. **8.50.** Досуг. **9.05.** «Витя Глушаков — друг апачей». Художественный фильм. **10.20.** Мульти-пульти. **10.30.** С молитвою о воинстве. **11.00.** Художественный телефильм «Санта-Барбара». 115-я серия. **11.50.** Там-сад. **12.20.** Антракт. **12.35.** Торговый дом «Тинко». **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** «Снег — судьба моя». (Норильск. Годы. Люди). Документальный фильм. 3-я серия. **14.20.** Телеэкспресс. **14.50.** Телебиржа. **15.20.** Там-там новости. **15.35.** Трансросэфир. **16.20.** Премьера художественного телефильма «Операция «Моцарт». (Франция). 9-я серия. **16.50.** По следам старого собора. **17.05.** Сказки для взрослых. **17.35.** Православные литургические песнопения. **18.05.** Парламентский вестник. **18.20.** ЭКО-ТВ. **18.45.** Новогодний пирог. **19.25.** «Санта-Барбара». 116-я серия. **20.15.** Могикане. **21.00.** Зов Водолея. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Балет Санкт-Петербурга. **23.20.** Международный джазовый фестиваль.

ПОЛЬША-I

9.00. Здравствуйте. **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.** «Граница в огне». Сериал пр-ва Польши. **12.00.** Рынок труда. **12.20.** [illegible] **12.30.** Народная культура. **12.45.** Клуб одиноких сердец. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Мир химии. **14.15.** Кухня. **14.30.** «Атмосфера». Документальный сериал. **14.45.** Рисуй с нами. **15.05.** Чудеса техники. [illegible] **17.00.** Программа дня. **17.05.** Программа для детей. **17.50.** Английский язык для детей. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «День за днем». Сериал пр-ва США. **18.50.** В кино и на кассете. **19.15.** Исторический журнал. **19.45.** Военно-документальная программа. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. [illegible] **21.10.** «Фердыдурке». Фильм пр-ва Англии. **22.50.** Игра на деньги. **23.20.** Журнал развлекательной музыки. **23.45.** Вечерние новости. **00.05.** Беседы с Никодимом. **00.45.** Джаз в аквариуме.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Приключения Гулливера». Мультсериал. **10.10.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.35.** Мир женщин. **11.00.** Итальянский язык. Урок 12. **11.15.** Английский язык в науке и технике. **11.30.** Французский язык. Урок 12. **12.00.** Повторение по пожеланиям. **17.25.** Приветствие. **17.30.** Панорама. **17.40.** [illegible] **17.55.** «Приключения Гулливера». Мультсериал. **18.20.** Тележурнал. **18.40.** [illegible] **19.00.** Местная программа. **19.30.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **19.55.** Евровидение. **20.00.** [illegible] Документальный фильм. **21.00.** Репортеры представляют. **21.30.** Развлекательная программа. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. Телетурнир. **23.15.** «Ничейная земля». Фильм пр-ва Англии. **01.00.** Панорама.

6, СРЕДА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** «Фрэнч канкан». Мастацкі фільм. (Францыя). **10.05.** Творчае аб ´яднанне «Мэта». **11.20.** «Гардэмарыны, наперад». Мастацкі фільм. 3-я і 4-я серыі. **13.30, 17.00.** Навіны. **13.40.** «Да вас, сучаснікі мае». Тэлефільм. Частка 2-я. **14.50.** «Душы маёй царыца». Фільм-канцэрт. **16.00.** Мультфільм. **17.00.** Навіны. **17.10.** [illegible] Тэлефільм. **17.35.** Для дзяцей. [illegible] **18.00.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.10.** «Гарадніца». Літаратурна-мастацкая праграма. (Гр.). **19.00.** Абласныя навіны (Магілёў). **19.10.** [illegible] **19.15.** «Як пачаць уласную справу?» Дыялог амерыканскіх бізнесменаў. **19.45.** Тры кіты. **20.30.** Спажывецкія клопаты. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.30.** Творчае маладзёжнае аб ´яднанне «Крок». **22.30.** НІКа. **23.15.** Нараджэнне Хрыстова. Урачыстае набажэнства ў Мінскім Свята-духавым саборы. У перапынку — Панарама.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Утро. **8.40.** Мультфильм. **8.45.** «Вдоль по улице молодчик идет». Поет В. Девятов. **9.05.** Старые добрые сказки. «Тайна снежной королевы». 1-я серия. **10.20.** В мире животных. [illegible] 54 года». Художественный фильм. **12.45.** «Поликлиника кота Леопольда». Мультфильм. **12.55.** «Полнозвучный «Галеон». Художественный фильм из криминального сериала «Охотники за шедеврами». (Италия). **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.15.** «Незнайка в Солнечном городе». Мультфильм. **16.15.** ... До 16 и старше. **17.25.** Кино до востребования. **18.00.** Премьера художественного фильма «Возвращение в Эдем» (Австралия). **18.50.** «Театральные встречи». Рождество в доме Шаляпина. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Звучит русская духовная музыка. **21.00.** Рождество Христово.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Зов Водолея. **8.50.** Параллели. **9.05.** «Марья-искусница». Художественный фильм. **10.20.** «Бурда-моден» предлагает... **10.50.** Антракт. **11.00.** «Иможен». Художественный телефильм (Франция). 2-я серия. **12.35.** Торговый дом «Тинко». **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Балет Санкт-Петербурга. **14.15.** Мульти-пульти. **14.25.** «Спаси, боже, люди твоя». Фильм-концерт православной музыки. **15.00.** Сигнал. **15.15.** Там-там новости. **15.30.** Студия «Рост». **16.00.** Трансросэфир. **16.50.** Премьера художественного телефильма «Операция «Моцарт». (Франция). 10-я серия. **17.25.** Кипрас Мажейка. **17.55.** Оппозиция. **18.45.** Новогодний пирог. **19.25.** Премьера художественного телефильма «Санта-Барбара». 117-я серия. **20.15.** Хроно. **20.45.** Программа «ЭКС». **21.00.** «Золотой овен» — рождественский приз «Кинотавра». **22.20.** Реклама. **22.35.** Давайте разберемся. **22.40.** Спортивная карусель. **22.45.** И слышно было вдалеке... **23.10.** Музыка крупным планом.

ПОЛЬША-I

9.00. Здравствуйте. **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.** «Фердыдурке». Фильм пр-ва Англии. **12.40.** Журнал национальных меньшинств. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Репортаж из Академии искусств в Варшаве. **14.00.** Что артисты сделали с человеком. **14.20.** Репортаж. **14.30.** Одолжил или украл? **14.40.** Репортаж из театральной школы в Варшаве. **14.55.** Репортаж из-за кулис Большого театра. **15.05.** Театральная программа. **15.35.** Сенсации XX века. **16.05.** Пан Адам. **16.35.** Школы в Европе. **17.00.** Программа дня. **17.05.** Сами о себе. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «В записках сумасшедшего». Сериал пр-ва США. **19.15.** Здоровье. **19.35.** Мы и мир. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.20.** Спортивная студия. **23.00.** Публицистическая программа. **23.30.** Лексикон польской развлекательной музыки. **23.45.** Новости. **00.05.** «Королева Бона». Сериал пр-ва Польши.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Приключения Гуки Финна». Сериал пр-ва Японии. **10.10.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.35.** Мир женщин. **11.00.** Английский язык. Урок 11. **11.30.** Немецкий язык. Урок 11. **12.00.** Повторение интересных программ. **12.30.** Спортивная студия. **17.25.** Приветствие. **17.30.** Панорама. **17.40.** Спорт. **17.50.** Розыгрыш лото. **17.55.** «Приключения Гуки Финна». Мультсериал пр-ва Японии. **18.20.** Меандры архитектуры. **18.40.** Журнал купцов и промышленников. **19.00.** Местная программа. **19.30.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.00.** Развлекательная программа. **21.00.** «Гражданский фронт». Сериал пр-ва США. **21.50.** Тени жизни. **22.00.** Панорама. **22.30.** Экспресс репортеров. **23.00.** Театральная студия. **00.00.** Документальный фильм. **01.00.** Панорама.

7, ЧЕТВЕРГ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

9.05. Што ў скрыні маю... **9.25.** Фільм-дзецям. «Паехаў поезд у Бульзібар». **10.30.** Студыя «Тэлесябрына» **10.35.** Святочнае віншаванне мітрапаліта мінскага і слуцкага патрыяршага экзарха усей Беларусі Філарэта. **10.50.** Выступленне ансамбля «Камерата». **11.00.** «Дарога да храма». Тры сустрэчы на палескай зямлі. **11.40.** Спадарыня Вера. **12.00.** Каляды ў Брэсце. **12.15.** Калядныя зоркі Мінска. **12.45.** З гісторыі калядных сімвалаў. **13.00.** Каляды ў Віцебску. **13.50.** Міласэрнасць. **14.00.** Каляды ў Гомелі. **14.25.** «Свято ваша». Тэленарыс пра Жыровіцкую семінарыю. **15.00.** Каляды ў Гродне. **15.15, 22.00.** Творчае маладзежнае аб ´яднанне «Крок». **16.05.** Каляды ў Магілеве. **16.20.** Свята нараджэння Хрыста ў розных канфесіях. **17.20.** Патаемнае калядоўшчыны. **18.40.** Заслаўе, аднаўленне царквы. **19.00.** Нараджэнне талентаў. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.30.** Беларускія каляды. **23.00.** Баскетбол. Чэмпіянат міжнароднай прафесійнай лігі. Мужчыны. РТІ (Мінск) — «Калеў» (Талін). 2-гі тайм. **23.40.** Начны сеанс. «Выхадкі ў старадаўнім духу».

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

7.00, 14.00, 20.00, 23.30. Новости. **7.20.** Утренняя гимнастика. **7.30.** Святки в станице Анастасиевской. **8.15.** «Он воскрес». Мультфильм (США). **8.45.** Старые добрые сказки. «Тайна снежной королевы». 2-я серия. **9.55.** «Встреча для вас». Епископ Василий (Родзянко) в концертной студии Останкино. **11.10.** Радио-хит. **12.10.** Веди. **13.00.** Вручение российских премий «Триумф» лауреатам 1992 года. **13.20.** Рождественская елка в Колонном зале Дома союзов. **14.25.** Звездный час. **15.05.** Телемемуары. **15.30.** «Незнайка в Солнечном городе. Мультфильм. **16.05.** Танцы, танцы, танцы. **16.45.** Шоу-бис. **17.45.** Премьера художественного фильма «Просите, и будет вам». 1-я и 2-я серии. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Лотто «Миллион». **21.10.** «Рождественские встречи». Вас приглашает Алла Пугачева. **23.55.** Авторалли Париж-Дакар.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** «Лапландские сказки». Мультфильм. **8.40.** «Праздник Рождества». **9.20.** Мульти-пульти. **9.30.** Праздник в Замоскворечье. **10.10.** Досуг. **10.25.** Концерт ансамбля народной музыки Дмитрия Покровского. **11.10.** Дневной сеанс. «Предчувствие любви». Художественный фильм. **12.15.** Фольклор. **13.25.** Российская энциклопедия. **14.10.** «В четверг и больше никогда». Художественный фильм. **15.30.** Рождественские вечера. **16.00.** Премьера мультфильма «Дораэмон» (Япония). 17-я серия. **16.15.** Из России в Россию. **16.45.** Премьера художественного телефильма «Операция «Моцарт» (Франция). 11-я серия. **17.15.** Самая красивая из России. **18.45.** Новогодний пирог. **19.25.** «Ниагара». Художественный фильм. **21.00.** Искусство-как божий дар. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Телеканал «Фортуна».

ПОЛЬША-I

9.00. Здравствуйте. **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.** «Коджак». Фильм пр-ва США. **11.50.** Репортаж. **12.30.** Военно-документальная программа. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.50.** «Подводная одиссея». Документальный сериал. **14.40.** Документальная программа. **15.25.** Не только динозавры. **15.40.** Животные мира. **16.35.** Через моря и льды. **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для молодежи. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** «День за днем». Сериал пр-ва США. **19.10.** Католический журнал. **19.40.** Сатирическая программа. **20.00.** Музыкальный ящик. **20.10.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.10.** «Коджак». Сериал пр-ва США. **22.15.** Только в первой программе. **23.15.** Кристина Пронко. **23.45.** Новости. **00.05.** Водка, разреши жить... **01.40.** Итальянский язык. Урок 12.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Новые приключения Хе-мена». Мультсериал. **10.00.** Трансляция заседаний сейма. **17.25.** Приветствие. **17.30.** Панорама. **17.40.** Английский язык в науке и технике. **17.55.** «Новые приключения Хе-мена». Мультсериал. **18.20.** По следам Ванковича. **18.50.** Публицистическая программа. **19.00.** Местная программа. **19.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **19.55.** Евровидение. **20.00.** Телетеатр. **21.10.** Гитарный концерт. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. Телетурнир. **23.15.** «На краю». Фильм пр-ва США. **00.45.** Ночь и стресс. **01.00.** Панорама. **01.10.** Ночь и стресс.

8, ПЯТНИЦА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** Кінанастальгія. «Зігзаг удачы». **9.40.** Баскетбол. Чэмпіянат міжнароднай прафесійнай лігі. Мужчыны. РТІ (Мінск) — «Калев» (Талін). **11.00.** «Маржы», «Каліцвіце», «Каралева ночы», «Леднікі Урала». Тэлефільмы. **11.55.** «Дзікі сабака Дзінга». Мастацкі фільм. **13.30.** Навіны. **13.40.** «Смех пад сонцам». Тэлефільм. **14.15.** «Шклянка вады». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі. **16.25.** «Чаму зіма бывае?». Фільм-канцэрт. **17.00.** Навіны. **17.10.** Мультфільм. **17.30.** Тэатр Тадэуша Бекіша. **18.00.** «Толькі па пятніцах». Інфармацыйна-публіцыстычная праграма. (Гр.). **18.50.** Тэлевізійная дошка аб ´яў. **19.00.** Абласныя навіны. (Гродна). **19.10.** Цяжкае лета. **19.40.** Гаворым па-беларуску. **20.10.** Творчае аб ´яднанне «Мэта». **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.30.** Тэлебіржа. **21.40.** «Зігзаг удачы». **23.05.** НІКа. **23.20.** Пікнік пасопацку». На музычных фестывалях у Сопаце. **23.55.** Начны сеанс. «Прыватны дэтэктыў, ці аперацыя «Кааперацыя».

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Клуб путешественников (с сурдопереводом). **9.10.** Старые добрые сказки. «Конек Горбунок». **10.30, 18.15.** Америка с М. Таратурой. **11.20.** «Здравствуйте, я ваша тетя». Художественный фильм. **13.00.** «Гармония». Художественный фильм (Венгрия). **14.25.** Бридж. **14.50.** Бизнес-класс. **15.05.** Блокнот. **15.10.** Поет Л. Трухина. **15.20.** «Незнайка в Солнечном городе». Мультфильм. **16.05.** 440 герц. **16.45.** Дело. **17.25.** Ретроспектива фильмов режиссера Валерия Рубинчика. «Пролог». **17.45.** Человек и закон. **18.45.** Поле чудес. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** В «Клубе детективов». Премьера художественного фильма «Коррида на Елисейских полях». **«ВИД» представляет.** В перерыве — Новости.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.50.** «Святая земля». Документальный фильм. **9.35.** Ура, каникулы! «Самое волшебное кино». **10.25.** Хранители истины. **10.55.** Художественный телефильм «Санта-Барбара». 116-я и 117-я серии. **12.35.** Торговый дом «Тинко». **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Белая ворона. **14.15.** Ностальгические посиделки. **14.45.** Телебиржа. **15.10.** Там-там новости. **15.25.** Студия «Рост». **15.55.** Трансросэфир. **16.25.** Премьера художественного телефильма «Операция «Моцарт» (Франция). 12-я серия. **16.55.** Большой круг. **17.15.** Баскетбольное обозрение НБА. **17.45.** Уолт Дисней по пятницам. **18.45.** Новогодний пирог. **19.25.** «Пока, Колумб». Художественный фильм (Англия). **20.40.** Специальный коммерческий вестник. **20.50.** «Кот, который умел петь». Мультфильм для взрослых. **21.00.** «К-2» представляет. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Вечерний салон.

ПОЛЬША-I

9.00. Кофе или чай. **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.20.** Телеконцерт пожеланий. **11.00.** «Прекрасный далекий край». Фильм пр-ва Германии. **12.35.** Четверть часа на экране. **12.50.** Сто лет. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Только у нас. **13.55.** Тема дня. **14.00.** Триумф западной цивилизации. **14.55.** Законы и люди. **15.10.** Телепластикон. **15.30.** Немного другой документ. **16.00.** Крепость духа. **16.15.** Школа жен. **16.35.** Если не Оксфорд, то что? **16.55.** Какая школа? **17.00.** Программа дня. **17.05.** Для детей. **17.50.** Английский язык для детей. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** Документальный фильм. **19.00.** Каждый имеет право. **19.25.** Свидание «в темную». **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.10.** «Прекрасный далекий край». Фильм пр-ва Германии. **22.50.** Публицистическая программа. **23.45.** Вечерние новости. **00.05.** История Голливуда. **00.55.** Легенды гитары. **01.55.** Ночное кино. «Смерть пророка». Фильм пр-ва Франции.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Черепашки ниндзя». Мультсериал. **10.00.** Трансляция заседаний сейма. **17.00.** Развлекательная программа. **17.30.** Панорама. **17.40.** Приветствие. **17.55.** «Черепашки ниндзя». Мультсериал. **18.20.** «Кэт и Алли». Сериал пр-ва США. **18.50.** Имидж. **19.00.** Местная программа. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. **23.20.** «Между жизнью и смертью». Фильм пр-ва США. **00.50.** Развлекательная музыка. **01.00.** Панорама.

9, СУББОТА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** «І хлеб, і песня». Фільм-канцэрт. **8.45.** «Неверагодны заклад, ці сапраўднае здарэнне, што паспяхова завяршылася сто гадоў таму». Мастацкі фільм. **10.00.** Паказвае Віцебск. **11.00.** Тыдзень планеты. **11.15.** «Лада ОМС» прадстаўляе. **11.40.** 20 мінут рэдактара. **12.00.** Канцэрт дзяржаўнага акадэмічнага народнага аркестра Беларусі імя І. Жыновіча. **13.55.**Для дзяцей. «Незвычайныя вандраванні чароўнай палачкі». **14.55.** «Тры звіліны на дыягназ, ці першы крок да здароўя». Новае ў методыцы фізічнага выхавання. **15.20.** «Мой муж — іншапланецянін». Мастацкі фільм. **16.35.** Кампазітар Міка Піпарынен. **17.05.** «Дарога». Тэлефільм. **17.35.** Каляндар. **18.35.** «Брама. Мукі навукі». Перадача 1-я. **19.20.** Студыя «Тэлесябрына». **19.45.** «Беларусьфільм» прадстаўляе. «Адраджэнне». Цыкл дакументальных фільмаў студыі «Летапіс». **20.05.** Творчае аб ´яднанне «Мэта». **20.40.**Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.30.** Тэлебіржа. **21.45.** «Сінема» прадстаўляе: мастацкі фільм «Уолт-стрыт». (ЗША). **23.30.** НІКа. **23.45.** Начны сеанс. «Дарагая паслуга».

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.00, 14.00, 20.00, 23.00. Новости. **6.20.** Утренняя гимнастика. **6.30.** Субботнее утро делового человека. **7.30.** Спорт-шанс. **8.00.**«Марафон-15» — малышам. **8.25.** «Винни пух и все, все, все». Премьера фильма-спектакля кукольного театра «Волшебная лампа». **9.25.** Автограф по субботам. **9.55.** Музыкальный киоск. **10.25.** Авиакосмический салон. **10.40.** Бал в «Книжном дворе». **11.40.** Премьера документального фильма «Выпавший из седла». **12.20.** Технодром. **12.30.** Фильмы режиссера Валерия Рубинчика «Венок сонетов». **14.20.** Рождественское благотворительное сюрприз-шоу «Доброе сердце-92». **15.30.** Премьера мультфильма «Дракулито-вампиреныш». (Франция). **15.55.** Ультра-си. **16.55.** Красный квадрат. **17.35.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет «Пройдя сквозь годы». (Баку). **18.05.** «Коламбия пикчерс» представляет премьеру художественного фильма. «Отголоски прошлого». (США). **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** «Коламбия пикчерс» представляет премьеру художественного фильма «Создатель звезд». 1-я серия. **21.40.** Брэйн-ринг. **22.30.** Авторалли Париж-Дакар. **23.20.** Последний киносеанс. Художественный фильм «Срок — семь дней».

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Свой взгляд на мир. **7.55.** Параллельные миры. **8.40.** Для вас, девчонки и мальчишки (Голландия). **8.50.** Игра без проигрыша. **9.20.** Студия «Рост». **9.50.** Козырная дама. **10.30.** Студия «Нота бене». **11.25.** «Король-дроздовик». Художественный фильм. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.20.** Кино-магазин. **13.35.** Пилигрим. **14.20.** Звезды Америки. **14.50.** Устами младенца. **15.30.** Футбол без границ. **16.25.** Парламентский вестник. **16.40.** «Пугало». Художественный фильм (США). **18.45.** Новогодний пирог. **19.20.** Реклама. **19.25.** «Штемп». Художественный фильм. **21.00.** Контрасты. **21.40.** Репортер. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Ассорти. **23.00.** Программа «А». **23.30.** Ад либитум. **00.00.** «Трижды о любви». Художественный фильм.

ПОЛЬША-I

8.55. Программа дня. **9.35.** Все об огороде. **10.00.** Новости. **10.10.** «Зерно». Программа католической редакции для детей. **10.35.** Программа для детей и молодежи. **11.50.** Английский язык для детей. **12.00.** Рокендрол. **12.30.** Репортаж. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Звериная одисея. **14.00.** Мультфильмы У. Диснея. **15.10.** Телетеатр. Я. Абрамов. «Салонные игры». **16.15.** Приглашение в театр. **16.25.** Репортаж. **16.55.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** «Детектив в сутане». Сериал пр-ва США. **19.15.** Телетурнир. **19.30.** Пегас. **20.00.** Детский журнал. **20.10.** Вечеринка. **20.20.** Главный выпуск новостей. **21.00.** «Польские зоопарки. **21.30.** Художественный фильм. **23.40.** Новости. **00.35.** Спортивная суббота. **00.40.** Ночное кино. «Красный оркестр». Фильм пр-ва Франции.

ПОЛЬША-II

8.30. Военно-документальная программа. **9.00.** Панорама. **9.05.** Программа для детей. **10.05.** Женский журнал. **10.25.** Приветствие. **10.30.** «Такие одинокие». Программа для глухонемых. **10.50.** Тележурнал. **11.00.** Документальный фильм. **11.30.** Артист и его мир. **12.00.** Вторая программа. **12.05.** Молодежное киноагентство. **12.30.** Вторая программа. **12.40.** Развлекательная программа. **13.10.** Телетурнир. **13.35.** Вторая программа. **13.40.** Развлекательная программа. **14.10.** Спортивная программа. **15.05.** Тележурнал. **15.30.** Животные мира. **16.25.** Развлекательная программа. **16.45.** Тележурнал. **16.55.** Польские монастыри. **17.25.** Розыгрыш лото. **17.30.** Панорама. **17.40** Приветствие. **17.45.**«Полный дом». Сериал пр-ва США. **18.10.** Телетурнир. **19.00.** Местная программа. **19.30.** Программа для детей. **19.35.** Академия польского кино. «Пассажирка». **21.25.** Большой спорт. **22.00.** Панорама. **22.30.** Слово на воскресенье. **22.35.** Тележурнал культуры. **23.15.**Развлекательная программа. **23.45.** «Отравитель». Сериал пр-ва Англии. **00.40.** Развлекательная программа. **01.00.** Панорама. **01.10.** Развлекательная программа.

10, ВОСКРЕСЕНЬЕ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** «Слова да чалавека». Звяртаецца Рык Рэнер, прапаведнік хрысціянскай місіі. **8.45.** «Прайшло сто гадоў». Фільм-канцэрт. **9.15.** Справы вайсковыя. **10.00.** Урокі здароўя. **10.30.** «Купал нябесны». Тэлезамалеўка. **11.40.** «Першая пальчатка». Мастацкі фільм. **13.00.** «Сумаваць не трэба». Фільм-канцэрт. **13.40.** Кінаэкран-93». Студзень. **15.05.** Мультфільмы. **15.30.** «Жанчына дня». Мастацкі фільм. **16.55, 18.40.** «Песню бярыце з сабою». Фестываль беларускай песні. Беларуская «Дзесятка». Частка 1-я. **18.15.** «Лада ОМС» прадстаўляе. **20.00.** Панарама. **20.30.** Каскад. **20.40.** Калыханка. **21.00.** «Сінема» прадстаўляе: мастацкі фільм «Няхай гавораць». (Іспанія). **22.35.** «Каралеўскае паляванне». Шоу-казіно. **23.35.** Студыя «Тэлесябрына».

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.20, 14.00, 17.45. Новости. **6.35.** Утренняя гимнастика. **6.45.** Тираж «Спортлото». **7.00.** Час силы духа. **8.00.** Центр. **8.30.** «С утра пораньше». Премьера мультфильма «Денвер — последний из динозавров» (Франция). **9.00.** «Пока все дома». Развлекательная программа. **9.30.** Утренняя звезда. **10.20.** Под знаком «Пи». **11.10.** Премьера фильма для детей «Приключения черного Красавчика». **11.35.** Новое поколение выбирает. **12.25.** Премьера фильма «Пиф и Геркулес». **12.35.** Премьера документального фильма «Подводная одиссея команды Кусто». **13.25.** Премьера телефильма «Эрмитаж». Фильм 2-й. **14.20.** Диалог в прямом эфире. **15.00.** Клуб путешественников. **15.50.** Живое дерево ремесел. **15.55.** Панорама. **16.35.** Телелоция. **16.50.** Мультфейерверк. **18.00.** Променад в Мариинском. **18.55.** «Оба-на-угол». Шоу. **19.25.** Премьера художественного фильма. «Преступление лорда Артура». **21.00.** Итоги. **21.45.** Спортивный уик-энд. **22.00.** «Созвездие Ники». Итоги международного кинофестиваля. В перерыве — Новости.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.20.** Мир спорта глазама фирмы «Жиллетт». **7.50.** Визитная карточка. **8.20.** Для вас, девчонки и мальчишки (Голландия). **8.30.** Студия «Рост». **9.00.** «Приключение в королевстве». Кукольный мультфильм. **9.30.** Мегаполис. **10.00.** Аты-баты. **10.30.** Телекроссворд. **11.00.** Кинотеатр повторного фильма. «Похождения зубного врача». **12.20.** Рыбий глаз. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.20.** Не вырубить... **13.35.** Лучшие игры НБА. **14.35.** Карьера. **15.35.** Познер и Донахью. **16.05.** Антракт. **16.20.** В мире животных. **17.20.** Сказочный мир Уолта Диснея. **18.10, 22.30.** Центр Стаса Намина (Эс-Эс-Си) представляет... **18.45.** Новогодний пирог. **19.20.** Фестиваль классических фильмов Голливуда. «Назови это убийством». **21.00.** «Снег — судьба моя». (Норильск. Годы. Люди). Премьера документального фильма. 4-я серия. **22.25.** Спортивная карусель.

ПОЛЬША-I

7.55. Программа дня. **8.00.** Документальный фильм. **8.45.** Сельское хозяйство в мире. **9.00.** Сельскохозяйственная программа. **9.45.** Польские зоопарки. **10.00.** Фильм для детей. **10.25.** Телеутро. **10.50.** «Дети с улицы Деграсси». Сериал пр-ва Канады. **11.15.** Английский язык для детей. **11.25.** Документальный сериал. **12.15.**«Море» Тележурнал. **12.35.** «Неделя». Сельскохозяйственный журнал. **13.20.** Телеконцерт пожеланий. **13.50.** Театр для детей. «Мое апельсиновое дерево». **14.45.** С камерой среди зверей. **15.00.** «Бонанза». Сериал пр-ва США. **16.35.** 100 вопросов. **17.15.** Развлекательная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** «Династия». Серия 171. **19.20.** 7 дней — мир. **19.50.** Развлекательная программа. **20.00.** Вечеринка. Мультфильмы У. Диснея. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.10.** «Хроника молодого индейца Джо». Сериал пр-ва США. **22.05.** Программа кабаре. **23.15.** Спортивное воскресенье. **00.00.** Вокруг большой сцены. **00.30.** Художественный фильм.

ПОЛЬША-II

8.30. Обзор событий недели.(Для глухих).**9.00.**Мультфильм. **9.25.**Фильм для глухих. **10.20.** Слово на воскресенье. (Для глухих). **10.25.** Приветствие. **10.30.** Местная программа. **11.30.** Трижды искусство. **12.00.** Музыка, моя любовь. **13.00.** «Семейный бумеранг». Сериал пр-ва Австралии. **13.45.** Краковские легенды. **14.00.** Путешествия во времени и пространстве. **15.10.** Экологическая программа. **16.00.** События недели. **16.30.** Час с Ханной Барбарой. **17.25.** Программа дня. **17.30.** Панорама. **17.40.** «Чудесные годы». Сериал пр-ва США. **18.10.** Непокорная литература. **19.30.** Программа для детей. **19.35.** «Вперед». Комедия пр-ва США. **21.10.** Час откровения. **22.00.** Панорама. **22.35.** Колесо фортуны. Телетурнир. **23.10.** Театральная программа. **00.00.** Развлекательная программа. **01.00.** Панорама.

"Głos" Powiedz babci, mamie, tacie o trwającej prenumeracie!

Astrologia

Druga dekada Koziorożca

Koziorożcy z początku stycznia - w porównaniu ze swoimi poprzednikami - są bardziej spontaniczni w sprawach intymnych i otwarci na nowości. Mimo to, ze względu na swoją wrażliwość, wolą tworzyć własny świat, niedostępny nieraz nawet dla najbliższych. Są bardzo uczuciowi, ale bronią się przed niewolą namiętności. Nie chcą dopuścić do braku kontroli nad sobą i nie poddają się instynktowi. Aby uniknąć rozczarowania i cierpienia wolą zrezygnować nawet z ewentualnej rozkoszy.

Małżeństwa zawierają raczej późno i najczęściej z rozsądku. Na ogół są to związki udane, ale pozbawione wielkich emocji i miłosnego szaleństwa.

Potrafią skupić się na jednej sprawie, której podporządkowują swoje życie. Często im się to udaje.

Koziorożcy z tej dekady lubią dostatek i w późniejszym wieku osiągają go. Zarówno w hojności, jak i oszczędności zachowują umiar. Swój majątek podporządkowują dalszym, jeszcze ambitniejszym celom.

W różnych częściach świata, we wszystkich kulturach i klimatach, od najdawniejszych czasów Słońce, Księżyc, planety i gwiazdy odgrywały jakąś astrologiczną rolę.

Najwcześniejsze świadectwo wiary w astrologię zostały odkryte w Mezopotamii. Sztuka przepowiadania z gwiazd zaczyna przyjmować formę "nowoczesną" około 4000 lat p.n.e. Sumeryjczycy byli tymi, którzy stworzyli system dwunastu domów w horoskopie, mających powiązanie z dwunastoma znakami zodiaku, które zostały następnie utożsamione z konstelacjami.

W 3000 roku p.n.e. system domów został opisany w niemal identyczny sposób, jak to podaje współ-

Wróżenie z gwiazd

czesna astrologia: dom pierwszy - samorealizacja, samostanowienie; drugi - bieda (bogactwo, finanse; dom trzeci - bracia, siostry, porozumiewanie się; czwarty - rodzice, życie domowe; piąty - dzieci, twórczość; szósty - zdrowie (choroba), praca; siódmy - mąż (żona), małżeństwo; ósmy - śmierć, seks; dziewiąty - religia, wykształcenie; dziesiąty - kariera, zaszczyt; jedenasty - przyjaźń, oczekiwanie; dwunasty - wrogość, przeszkody, podświadomość.

Wraz z rozpowszechnianiem się kultury sumeryjskiej astrologia nabiera znaczenia we wczesnej fazie cywilizacji. Z mezopotamskiej strefy mitogenicznej astrologia, religia i nauka kultu kapłańskiego docierają do Egiptu, Persji i Indii. Stamtąd wędrują do Europy i na Wschód, napotykając na swojej drodze pierwotne cywilizacje Chin i Japonii, aby wreszcie pojawić się w Ameryce Środkowej i Południowej.

Astrologia miała tak wielki wpływ na rozwój pierwotnych cywilizacji, że najbardziej doskonałe, najpiękniejsze i najtrwalsze zabytki architektury starożytnego świata - to nic innego, jak świątynie bóstw planetarnych, miejsca kultu, które też były wykorzystywane jako obserwatoria.

HUMOR

WIADERKO

- Dlaczego wnosisz do sypialni to wiaderko z wodą? - pyta Kowalska swego synka.

- Ciii... Tata prosił, żebym go obudził po cichu o piątej...

REKLAMA

Reklama w sklepie obuwniczym:

"Niesłychana wyprzedaż sezonowa! Rewelacyjne ceny! Kto kupi u nas lewy but za całą cenę, prawy dostanie za darmo!"

KARA

Z więzienia wyszedł facet, który siedział sześć lat.

- Za co siedziałeś? - pyta kumpel.

- Za nic.
- Jak to za nic?
- A wiesz, włamałem się do sklepu, a tam nic nie było...

LATARNIA

Pod świecącą się latarnią stoi pijak. Patrzy obłędnym wzrokiem i w pewnej chwili woła:

- Zgaś światło, bo nie mogę spać!

ROZUM

- Jestem zdumiony, po kim nasz syn odziedziczył taki niebywały rozum! - zachwyca się mąż.
- Z pewnością po tobie - odpowiada małżonka. - Ja mam swój na miejscu.

CZASOWNIK

Nauczyciel pyta ucznia:
- Jak będzie brzmiał czasownik "piję" w czasie przyszłym?
- Będę pijany.

PRZECHWAŁKI

- Ja mam dwie siostry i każda z nich ma oddzielny pokój!
- Nas jest w domu czworo i każde z nas ma swój rower!
- A nas jest siedmioro i każde z nas ma własnego tatusia!

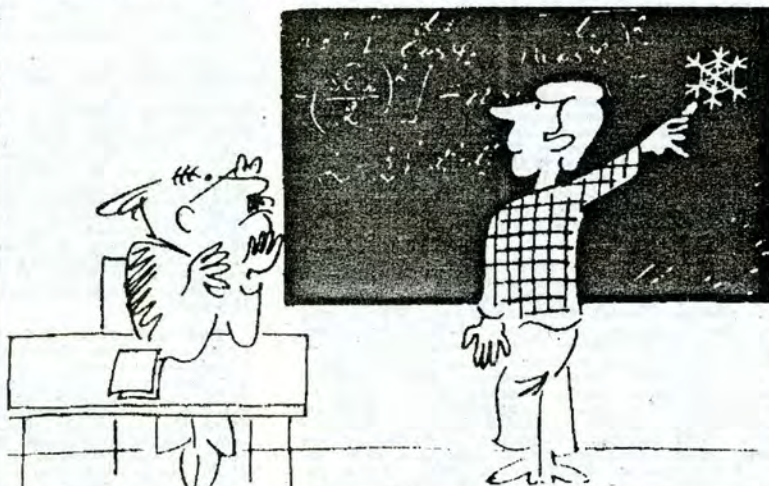

- Znowu twoja ukochana drużyna przegrała!?

- Patrz, pan dyrektor ma nogi...

- Fantastyczny rezultat, prawda, panie profesorze?

"Głos znad Niemna"

Pismo Związku Polaków na Białorusi. Nr rej. 8.

Adres redakcji: 230005 Grodno, ul. Dzierżyńskiego 90 A, tel. 44-94-57.

Redakcja: Laura Michajlik (**p.o. redaktora naczelnego**), Irena Artisz (**redaktor**), Włodzimierz Małaszkiewicz (**redaktor**), Lucyna Olizar (**maszynistka**), Jarosław Waniukiewicz - (**fotoreporter**), Józef Dziurbejko (**redaktor**), Jerzy Skrodzki (**redaktor**), Marian Suchożebrski (**sekretarz redakcji**), Honorata Moroz (**obsługa komputera**).

Kolegium redakcyjne: Michał Dobrynin, Tadeusz Gawin, Stanisław Kiczka, Tadeusz Malewicz, Włodzimierz Małaszkiewicz, Laura Michajlik, Irena Waluś, Jerzy Waszkiewicz.

Druk: Zakłady Graficzne w Grodnie.

Nakład: 12 tys. egzemplarzy. Zam. nr ...3

Autorzy publikacji ponoszą odpowiedzialność za dobór i wiarygodność podawanych faktów. Ich poglądy nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji.

Redakcja zastrzega sobie prawo do skrótów nadesłanych materiałów bez uprzedniego, listownego kontaktowania się z autorami.

Policjant zatrzymuje samochód, który przejechał skrzyżowanie na czerwonym świetle.

- To u nas - dziwi się kierowca - już nawet światła czerwone są źle widziane?

Policjant, nie wdając się w dyskusję, prosi go o prawo jazdy.

Kierowca dziwi się jeszcze bardziej:

- Rozumiem, że policja nie ma pieniędzy, że brakuje wam ludzi, sprzętu, broni i samochodów. Ale żeby policjant, w dodatku z drogówki, nie miał nawet własnego prawa jazdy? Obawiam się - wzdycha - że tak, to my daleko nie zajedziemy! Nawet, gdyby wprowadzono tylko zielone światła.

Obawa wydaje się tym słuszniejsza, że kolor zielony również zaczyna mieć u nas sporo przeciwników. Stąd, obok kapitalizmu i naturalnie bez czerwonych, dają się słyszeć głosy o kapitaliźmie bez zielonych.

To głosy polityków, którzy boją się kapitału zachodniego.

- Tylko tego brakuje, żeby obcy inwestorzy zasypali nas dolarami!

Dlatego zresztą, co bardziej przedsiębiorczy Polacy wyjeżdżali dawniej za granicę zarabiać dolary, a teraz wyjeżdżają za granicę z dolarami, które zakosili w Polsce.

Na szczęście, to żaden problem, bo mamy przecież skarb państwa i budżet; nie wiadomo co zrobić z pieniędzmi. Jak pisał Słonimski - czy podzelować buty, czy kupić dziecku książki do szkoły?

Ale to już szukanie dziury w całym budżecie.

Słowem, przysłowie polskie, malkontenctwo.

I dlatego jedyne, czego Polakom naprawdę trzeba, to więcej optymizmu!

Maria Czubaszek

Warszawskie dowcipy

- Jak się nazywali trzej najwięksi myśliciele w dziejach ludzkości?
- Erazm z Roterdamu, Tales z Miletu i Sedes z Bakelitu.

* * *

Młodzieniec pyta mędrca jakie kobiety dotrzymują wierności: blondynki, brunetki, szatynki czy rude.
- Siwe - odpowiada mędrzec.

* * *

- Masz już 30 lat i ciągle jesteś kawalerem.
- Bo co przedstawię matce jakąś narzeczoną to się jej nie podoba.
- To znajdź dziewczynę podobną do twojej matki.
- Znalazłem.
- I co?
- Nie spodobała się ojcu.

* * *

Sędzia do oskarżonego:
- Jest pan zwolniony z zarzutu o bigamię. Może pan wracać do domu.
- Przepraszam, do którego?

* * *

- Ile powinien zarabiać żonaty mężczyzna?
- Trzy razy więcej.

* * *

Mąż do żony:
- To nie do wiary, jak głupiego mamy syna!
- Teraz masz wyraźny dowód, że to twoje dziecko.

PRZY karnawałowym stole

CEREMONIA PICIA

Ryby, homary, raki, kraby, krewetki - czyli frutti di mare - wina białe wytrawne.

Dania mięsne - baranina młoda, cielęcina, wieprzowina - wina lekkie czerwone; baranina i wołowina, ptactwo, dziczyzna, jak również króliki - wina czerwone mocne.

Desery - wina białe słodkie i półsłodkie. Do kawy - wina nie podaje się; odpowiedni jest likier i koniak.

Jeśli podajemy do posiłku więcej niż jeden gatunek wina, to najpierw serwujemy białe; przestrzegamy zasady aby lekkie zjawiały się przed ciężkimi, chłodne przed cieplejszymi, wytrawne przed słodkimi, słabe przed mocnymi.